

Een online community voor slachtoffers van seksueel geweld

Een onderzoek naar de deelnemers, motivaties en uitkomsten

Marleen Gorissen, MSc

Dr. Chantal van den Berg

Amsterdam, 2024

Inhoudsopgave

1. Beschrijving van het onderzoek	3
Achtergrond.....	3
Het huidige onderzoek.....	4
Online community van Slachtofferhulp Nederland (SHN).....	4
2. Methoden	5
Metadata analyse	5
Survey.....	6
Interviews.....	6
Procedure.....	7
Analyse.....	8
3. Resultaten	9
Beschrijving van de online community	9
Online community gebruik	9
1. De aanleiding	9
2. De verkenningsfase.....	11
3. Beslissing: Zal ik blijven of zal ik gaan?	12
Gaan.....	12
Blijven.....	12
4. Betrokkenheid.....	13
Consumenten in de community.....	13
Meelezen.....	13
Deelname in de community.....	15
Reageren op de verhalen van anderen.....	15
Niet reageren op de verhalen van anderen.....	15
Disclosure.....	16
Nondisclosure	17
5. Fase van reflectie	19
Ervaringen met de online community	20
Andere vormen van lotgenotencontact.....	21
Kruisbestuiving online en offline context	23
4. Conclusie	24
5. Implicaties en beperkingen	27
Implicaties voor praktijk.....	27
Implicaties voor onderzoek.....	28
Beperkingen van de studie	28
Literatuurlijst	30
Bijlage 1	32

1. Beschrijving van het onderzoek

Achtergrond

Slachtofferschap kan een grote impact hebben op degene die het meemaken, zowel fysiek, psychisch als sociaal. Een manier om met het slachtofferschap en de gevolgen om te gaan is door de ervaring te delen, ook wel bekend als disclosure. Slachtoffers van seksueel geweld ervaren, meer dan slachtoffers van andere delicten, barrières bij het disclosen van hun slachtoffer ervaringen (Felson & Paré, 2005). Dit zijn barrières zoals schaamte, schuldgevoelens, de angst om niet geloofd te worden of het ervaren van moeilijkheden om betrouwbare opties van steun en hulp te vinden (Pijlman et al., 2023). Het internet biedt slachtoffers van seksueel geweld toegang tot een breed publiek om hun ervaringen mee te delen—dit wordt *online* disclosure genoemd—wat mogelijkheden biedt voor zelfexpressie, sociale steun en verlichting van stress (Gueta et al., 2020). Het online delen van slachtofferervaringen kan een onomkeerbare beslissing betekenen (Gorissen, 2024), op publieke sociale media (bijv. Gorissen et al., 2021) of op meer besloten platforms zoals in lotgenoten communities (bijv. Yeager, 2012). Wat beide vormen gemeen hebben is dat het een op tekst gebaseerd medium betreft waar slachtoffers hun ervaringen kunnen opschrijven en de verhalen van anderen kunnen lezen. Online communities bieden niet alleen een groot publiek, maar ook mogelijkheden voor interactie met en steun van lotgenoten met soortgelijke ervaringen in een gecontroleerde en veilige omgeving (Finn & Lavitt, 1994). Yeager (2012, p. 2) en Van de Ven (2020) stellen dat dit publiek of deze gemeenschap een essentieel onderdeel vormt van het construeren van een nieuw, alternatief verhaal over het slachtofferschap en interacties met lotgenoten kunnen bijdragen aan herstel na een slachtofferervaring. Hoe deze interactie in de online wereld gaat en hoe slachtoffers dit ervaren is nog grotendeels onbekend.

Eerder onderzoek naar online disclosure van seksueel geweld slachtofferschap is bijna uitsluitend gericht geweest op online delen (*disclosure*) en de slachtoffers die hun verhaal online hebben gedeeld (*disclosers*). Deze studies hebben inzichten geboden in de motivaties voor en inhoud van online verhalen (zie Gorissen et al., 2021 voor een overzicht van de literatuur) en de reacties op en effecten van dergelijke berichten (bijv. Gueta et al., 2020). Het nalaten om te delen, *nondisclosure*, kan aan de andere kant van het spectrum worden gevonden. Dit betreft een beslissing om (nog) niet online te delen over persoonlijke ervaringen met seksueel geweld slachtofferschap. Het 90-9-1 principe gaat ervan uit dat in de online wereld, specifiek in online communities, de meerderheid van de gebruikers alleen meeleest, sommigen content bewerken en slechts een kleine vocale minderheid van de gebruikers actief nieuwe content creëert (Arthur, 2006). Het principe suggereert dat disclosures en disclosers een substantieel publiek hebben dat meeleest, maar zelf geen bijdragen levert. Deze groep zou volgens het 90-9-1 principe dus een zwijgende meerderheid vormen dat wordt blootgesteld aan de verhalen van (andere) slachtoffers. De tot nu toe bestudeerde groep slachtoffers van seksueel geweld die online delen en hun digitale bijdragen kunnen dus een selectieve groep slachtoffers vertegenwoordigen.

Kortom, in een online community zullen er slachtoffers zijn die actief participeren door berichten te plaatsen en te interacteren met andere slachtoffers, maar zal er ook een groep zijn die alleen meeleest. Empirisch onderzoek naar het gebruik en de gebruikers van online lotgenotengroepen is schaars. Het is van belang inzicht te krijgen in de verschillende manieren waarop slachtoffers deelnemen, de werking en effecten van en ervaringen met dergelijke groepen, niet alleen

wetenschappelijk maar ook om slachtoffers van seksueel geweld zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen.

Het huidige onderzoek

In deze studie worden het gebruik en de gebruikers van een online community bestudeerd door gebruik te maken van een *mixed-methods* aanpak. Online disclosure van seksueel geweld is vaak onderzocht op publieke social media platforms. Deze platforms hebben elk unieke regels en mogelijkheden die van invloed kunnen zijn op het gebruik van het platform en de beslissing van een gebruiker om al dan niet te disclosen (Gorissen, 2024). De online community van Slachtofferhulp Nederland (hierna SHN) is geselecteerd als casestudy om beïnvloeding van platform-specifieke kenmerken op het beslisproces van slachtofferschap van seksueel geweld uit te sluiten. De setting van de online lotgenoten community van SHN biedt een constante om participatie, nondisclosure en online lotgenotencontact te bestuderen, omdat gebruikers al bekend of betrokken zijn op het platform en de voorwaarden en kenmerken van de community voor iedereen hetzelfde zijn. Bovendien kunnen de overwegingen en ervaringen van beiden groepen—disclosers en niet-disclosers—worden bestudeerd. Barak en collega's (2008) veronderstellen hoe kenmerken van online lotgenotengroepen participatie kunnen stimuleren, namelijk door anonimiteit, onzichtbaarheid, vertraagde reacties, solipsistische introjectie¹ en het neutraliseren van status.

Het onderzoek maakt gebruik van een beschrijvende, exploratieve aanpak. De volgende onderzoeksvragen met betrekking tot de gebruikers en het gebruik van de online community van SHN zullen daarbij beantwoord worden:

1. Wat is bekend over de kenmerken van de gebruikers van de groepen?
2. Wat is de achtergrond van deze gebruikers? Hoe komen zij bij de online communities terecht?
3. Wat zoeken slachtoffers die gebruik maken van de online lotgenoten community?
4. Hoe wordt gebruik gemaakt van de online community (lid/geen lid)?
5. Welk aandeel van de gebruikers is lid van één of beide groepen en hoe groot is de groep meelezers?
6. Hoe nemen de gebruikers deel aan de lotgenoten community (participeren/consumeren) en hoe wordt dit ervaren?
7. Wat zijn redenen om wel of niet mee te lezen of te participeren?
8. In hoeverre vindt interactie tussen gebruikers binnen de online community plaats?
9. In hoeverre vindt ook buiten de online community lotgenotencontact plaats?

Online community van Slachtofferhulp Nederland (SHN)

Slachtofferhulp Nederland is een overheid-gefinancierde organisatie die zich zowel online als offline inzet voor de ondersteuning van slachtoffers, naasten en nabestaanden na een misdrijf, verkeersongeval, ramp of calamiteit. Een van de digitale vormen van hulpverlening is een online

---

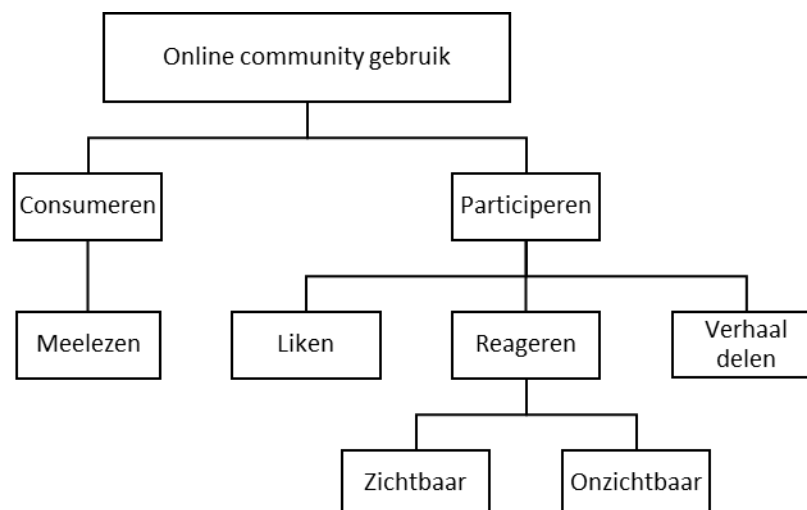
¹ Solipsistische introjectie is de mate waarin een persoon zich tijdens online interactie een beeld vormt van de andere persoon of een stem in dienst hoofd waarneemt terwijl tekst gelezen wordt (Suler, 2004).

community voor lotgenoten waarin persoonlijke ervaringen gedeeld kunnen worden in publieke en besloten groepen. Een publieke groep is openbaar, wat betekent dat iedereen kan meelezen of bijdragen. Voor besloten groepen is een lidmaatschap vereist waarvoor een gesprek met een medewerker van SHN plaatsvindt om de veiligheid van de gebruikers van de besloten groepen te waarborgen. De online community kan worden beschouwd als een open forum waar deelnemers op elk moment lid van kunnen worden en weer uit kunnen stappen. De doelpopulatie van dit onderzoek betreft gebruikers van de online community van de vijf groepen over seksueel geweld. Twee publieke en twee besloten groepen richten zich specifiek op slachtoffers van seksueel geweld en één publieke groep op naasten van slachtoffers van seksueel geweld.

De online community van SHN kan op verschillende manieren worden gebruikt. Gebruikers kunnen meelezen en participeren door het liken van of reageren op de berichten van anderen, of door te delen of vragen te stellen in de vorm van zogenaamde “verhalen”.

Figuur 1

Gebruiksmogelijkheden online community

2. Methoden

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van datatriangulatie; een metadata-analyse van een groep in de online community; een vragenlijst onder gebruikers van alle groepen in de online community; en interviews met gebruikers van de groepen. Aangezien het een verkennend onderzoek betreft is triangulatie en een mixed-methods aanpak noodzakelijk om een goed en volledig inzicht te in de online community van SHN en de betrouwbaarheid en validiteit van de bevindingen te waarborgen.

De onderzoeksopzet is ter toetsing voorgelegd aan de ethische commissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam. Deze commissie adviseerde positief over de uitvoering van het onderzoek en gaf aan geen ethische bezwaren te zien.

Metadata analyse

Allereerst werd een beschrijvende analyse uitgevoerd van de metadata van alle berichten die tot 28 november 2023 in de publieke groep voor slachtoffers van seksueel geweld zijn gedeeld.

Geanonimiseerde gegevens over het aantal leden van de groep; het aantal keren dat een verhaal werd gelezen; het aantal geschreven reacties dat een post ontving; en niet-identificeerbare vervangingen van de gebruikersnamen van gebruikers die een bijdrage hadden geleverd werden verstrekt door een medewerker van SHN . Dit gaf een eerste inzicht in de samenstelling van bijdragen en bijdragers in de publieke groep voor slachtoffers van seksueel geweld. Daarnaast kon het gemiddelde aantal bijdragen (verhalen en geschreven reacties) per gebruiker worden berekend. Om ethische redenen konden deze gegevens niet worden verzameld voor de besloten groepen.

Survey

Om inzicht te krijgen in het gebruik en de gebruikers van de online community werd een vragenlijst gedeeld in alle groepen van de online community van SHN. Deze survey bevatte vragen over deelname aan de online community (frequentie van bezoek en meelezen; delen van eigen ervaringen; interactie met de accounts van andere gebruikers), persoonlijke disclosure (binnen en buiten de online community) en ervaringen met de online community. Een pre-test en pilot werden uitgevoerd om het taalgebruik, de consistentie en de constructvaliditeit van de vragenlijst te verbeteren. Vijf ambassadeurs van de online community van SHN (ervaringsdeskundigen die als vrijwilliger deelnemen aan de online community om andere slachtoffers² te helpen) hebben de vragenlijst getest. De pilot maakte het mogelijk de responstijd, gevoeligheid van de vragen en antwoordopties en mogelijke technische problemen te beoordelen. Op basis van de feedback van de ambassadeurs is de vragenlijst op enkele punten tekstueel aangepast om deze beter aan te laten sluiten bij de doelgroep.

De survey werd vervolgens door de community managers van de online community in de groepen gedeeld. In de periode van 19 december 2022 tot 30 maart 2023 werd de vragenlijst in totaal 593 keer geopend. Hiervan werd de survey 378 keer (63,7%) direct na openen weer afgesloten. Dit betekent niet noodzakelijkerwijs dat deze mensen de vragenlijst niet hebben ingevuld, aangezien ze mogelijk op een later tijdstip zijn teruggekomen om de vragenlijst alsnog in te vullen. De antwoorden van respondenten die hadden aangegeven lid te zijn en/of mee te lezen in een van de groepen over seksueel geweld en/of slachtoffer, familielid of naaste te zijn van seksueel geweld (zowel fysiek als online seksueel misbruik) werden meegenomen in dit onderzoek. De uiteindelijke steekproef bestond uit 98 respondenten. Het merendeel van de respondenten hadden aangegeven zich te identificeren als vrouw (80,6%, N = 79), met een gemiddelde leeftijd van 45 jaar ($SD = 15,4$; Min = 16, Max = 86). In de steekproef zaten 6 ambassadeurs.

Interviews

Op basis van de gegevens uit de metadata-analyse en de survey kunnen schattingen worden gemaakt over de samenstelling van de gebruikers van de online community. Het verkennende onderzoeksdoel maakt een kwalitatieve interpretatie van deze gegevens noodzakelijk. Om deze reden zijn interviews afgenomen met gebruikers van de online community die hadden aangegeven slachtoffer of naaste van een slachtoffer van seksueel geweld te zijn. De respondenten werden langs twee sporen gerekruteerd.

---

² Het gebruik van de term “slachtoffer” is niet zonder problemen. Bovendien identificeren niet alle respondenten zich als slachtoffer of zijn ze primair slachtoffer. Korthedshalve wordt echter soms toch naar respondenten verwezen als “slachtoffers”.

Allereerst kregen respondenten die de vragenlijst hadden ingevuld en daarbij hadden aangegeven slachtoffer, naaste, groepslid of meelezer te zijn van een of meer van de groepen voor seksueel geweld, de optie om hun e-mailadres op te geven om deel te nemen aan een interview. Langs deze weg werden zeventien unieke e-mailadressen verkregen. In de periode van 5 januari 2023 tot 20 februari 2023 werden alle zeventien potentiële respondenten per e-mail benaderd. In de e-mail werd het doel van het onderzoek uitgelegd, namelijk een focus op de ervaringen met de online community van SHN. In deze e-mail werd benadrukt dat, hoewel de werving voor het onderzoek had plaatsgevonden met behulp van medewerkers van SHN, het onderzoek onafhankelijk werd uitgevoerd. Verder werd onderstreept dat de ervaringen waarvoor de online community werd gebruikt (slachtofferschap van seksueel geweld) niet besproken dienden te worden. Bij interesse in deelname werd een afspraak gemaakt voor het interview op een locatie naar keuze van de respondent. Via deze methode werden twaalf respondenten geïnterviewd. De overige vijf potentiële respondenten vielen af vanwege non-respons na het eerste contact (N = 2) en problemen met timing en beschikbaarheid (N = 3).

De tweede methode om respondenten te werven was via een aankondiging in de online community door de community manager. Deze oproep werd op 17 mei 2023 in zowel in de publieke als de besloten groepen voor slachtoffers van seksueel geweld geplaatst. De oproep nodigde ook expliciet gebruikers die nog geen bijdrage hadden geleverd aan de community uit om hun perspectieven te delen. Drie respondenten toonden interesse en zijn geïnterviewd.

In totaal vonden 15 interviews plaats in de periode van 6 maart 2023 en 5 juni 2023. Drie interviews werden niet meegenomen in de analyse omdat de respondenten afweken van de beoogde deelnemerspopulatie. Tijdens de gesprekken kwam naar voren dat deze respondenten geen slachtoffers of naasten van slachtoffers van seksueel geweld waren. De uiteindelijke sample bestond 12 personen waarvan 10 zichzelf identificeerden als vrouw en 2 personen als man. De geschatte leeftijd van de deelnemers varieerde van midden twintig tot ruim tachtig jaar oud. De leeftijden van de respondenten zijn schattingen, hoewel sommigen hun leeftijd tijdens het gesprek deelden. De werkelijke leeftijd of andere demografische kenmerken als etniciteit en sociaaleconomische status werden niet uitgevraagd. De steekproef bestond uit 9 slachtoffers van seksueel geweld en 3 familieleden van slachtoffers.

Procedure

Alle interviews, behalve 2 die om praktische redenen online via Zoom werden afgenomen, vonden plaats in een persoonlijke setting, vaak bij de respondent thuis. Respondenten vulden een toestemmingsformulier (*informed consent*) in waarin stond hoe de vertrouwelijkheid en anonimiteit van de deelname zou worden gewaarborgd en dat deelname aan het onderzoek vrijwillig is. Tevens werd toestemming verkregen om audio-opnames te maken met behulp van een pin-beveiligde *voice recorder*. De duur van de interviews varieerde van 47 tot 129 minuten, met een gemiddelde van 70 minuten.

De interviews hadden een halfopen structuur, waarbij gebruik werd gemaakt van een topiclijst met mogelijke gespreksonderwerpen. Deze topiclijst werd gebruikt als leidraad tijdens het interview, maar werd niet strikt gevolgd. Het interview bestond uit open vragen over onder andere het gebruik van de online community, de wijze waarop werd deelgenomen op het platform en de interactie met andere gebruikers. Wanneer respondenten aangaven hun eigen ervaring te hebben gedeeld in de online community werden vragen gesteld over het beoogde publiek, de motivaties, overwegingen met

betrekking tot de inhoud van het verhaal en de herleidbaarheid, de reacties die op een disclosure volgden en eerdere ervaringen met delen over het slachtofferschap (zowel offline als online). Deze laatste vragen waren gebaseerd op eerder onderzoek naar online onthulling van seksueel slachtofferschap (Gorissen et al., 2023; Van den Berg & Gorissen, 2020).

Tijdens het onderzoek werd gebruikgemaakt van een traumagerichte aanpak (Campbell et al., 2019). De interviewer, een witte cis-vrouw, heeft ruime interviewervaring met onderwerpen gerelateerd aan slachtofferschap en disclosure van seksueel geweld. Een sfeer van veiligheid werd gecreëerd door met aandacht te luisteren, waarbij oprechte interesse in en validatie van het verhaal van de respondent werden geuit. Het welzijn van de respondent was een prioriteit. Tijdens het interview werd niet alleen aandacht besteed aan wat de respondent zei, maar ook aan emoties en non-verbale communicatie. Zo werd regelmatig gecontroleerd of de respondenten zich op hun gemak voelden en of ze behoefte hadden aan een pauze of het gesprek wilden beëindigen. Een week na het interview ontvingen de respondenten een e-mail waarin ze werden bedankt voor hun medewerking, werd gevraagd hoe het met hen ging en of ze een doorverwijzing wensten naar een ondersteunende organisatie. Geen van de respondenten heeft gebruik gemaakt van een verwijzing.

Analyse

De interviews werden woordelijk (*verbatim*) getranscribeerd door drie onderzoeksassistenten. Tijdens het transcriberen werd identificerende informatie—zoals (plaats)namen en leeftijden—uit de data verwijderd. Het transcript en de respondenten kregen een unieke ID-code. De transcripten van de interviews werden meerdere keren gelezen en gecodeerd met behulp van de software MaxQDA. Er werd een reflectieve codeboekbenadering voor thematische analyse gebruikt, waarbij enkele basisprincipes van template analyse werden toegepast (King, 1998).

Het coderen vond plaats terwijl de interviews nog werden getranscribeerd. Eerst werd een open coderingsstructuur gebruikt om de belangrijkste concepten te genereren met betrekking tot het gebruik en de wijzen van participatie in de online community van SHN. Tijdens de interviews, de transcriptie en het lezen van de uitgewerkte interviews werden aantekeningen gemaakt van concepten die betrekking leken te hebben op de manieren van deelname, lotgenotencontact en de onderliggende rationalisaties. Deze codes werden verfijnd naarmate meer interviews werden gecodeerd, wat resulteerde in de ontwikkeling van een codeboek waarvan codes gedurende het proces werden verfijnd, geclusterd en verwijderd.

Gedurende de verschillende fasen werd een reflectief dagboek bijgehouden waarin aantekeningen werden gemaakt van alles wat naar boven kwam tijdens het verzamelen en doornemen van de interviews. Hieronder vielen ook persoonlijke gedachten, overwegingen en concepten die de data bij de onderzoeker opriepen. In de volgende stap werd voor elke geïnterviewde een samenvatting gemaakt van het persoonlijke proces van deelname aan de online community vanaf het eerste moment dat de respondenten zich bewust waren (geworden) van het bestaan ervan en inspanningen die werden verricht die gericht waren op hulp voordat zij bij de online community van SHN terechtkwamen. Daarbij werd, waar mogelijk, een tijdlijn gemaakt van hoe het gebruik van de online community paste in een proces van herstel en disclosure, offline of online. Voortbouwend op de initiële codering en samenvattingen (data-gestuurd coderen), kon een meer uitgebreide index worden gemaakt met thema's en sub-thema's samen met relevante citaten. Deze index zorgde voor het waarborgen van de authenticiteit van de data. Bovendien fungeerde de index als startpunt voor de uitwerking van de resultaten.

3. Resultaten

Beschrijving van de online community

De metadata geven een eerste inzicht in hoe de online community van SHN wordt gebruikt. De publieke groep voor slachtoffers van seksueel geweld in de online community bestaat uit 1224 leden, die verantwoordelijk zijn voor in totaal 2543 bijdragen (613 verhalen, 1929 reacties). De gebruikersnaam kon worden geverifieerd voor 2391 bijdragen. Deze bijdragen waren geplaatst door 482 gebruikers. Slechts een deel van de leden neemt dus deel door te posten of te reageren.

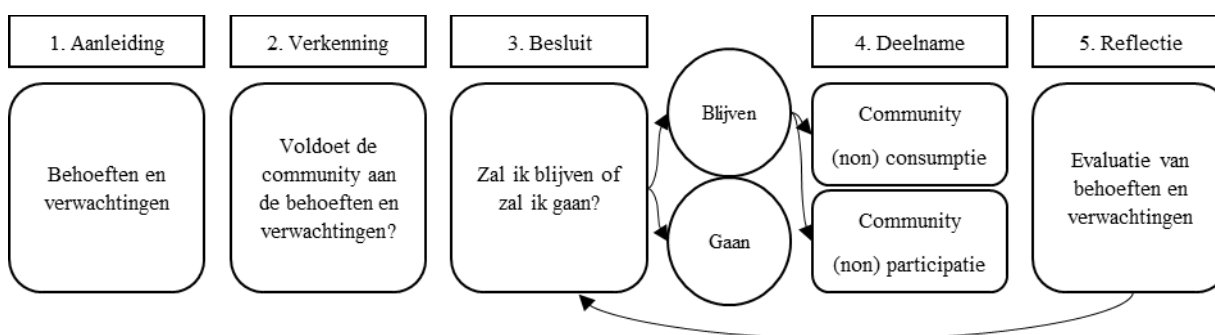
Van de gebruikers die wel deelnemen, publiceert een gemiddelde gebruiker 1,5 verhalen ($SD = 1,5$) en 5,9 geschreven reacties ($SD = 13,3$). De top 10% van grootste bijdragers ($N = 48$) is goed voor 55% ($N = 1308$) van de bijdragen, waaronder verschillende ambassadeurs. Met andere woorden, een relatief kleine groep actieve gebruikers is verantwoordelijk voor meer dan de helft van de berichten in de online community. Anderen nemen deel, maar niet zo vaak of helemaal niet. De online community bestaat dus uit gebruikers die zichtbaar zijn door hun bijdragen en anderen die dat niet zijn en alleen meelesen. Gebruikers van de online community kunnen dus verschillende rollen innemen.

Online community gebruik

De survey en de interviews geven inzicht in een proces dat gebruikers doorlopen vanaf het moment dat ze kennisnemen van het bestaan van de online community. Dit proces bestaat uit verschillende stappen met bijbehorende kruispunten en keuzemomenten (zie figuur 2). Uiteraard is dit een enigszins vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid, aangezien het niet voor iedereen een lineair of bewust proces is. Het proces van online community gebruik biedt waar mogelijk ruimte voor individuele verschillen en keuzes. Het proces was afhankelijk van de behoeften en verwachtingen van de gebruikers.

Figuur 2

Proces van SHN's online community gebruik

1. De aanleiding

In de eerste fase voorafgaand aan het gebruik van de online community, de voorfase, worden slachtoffers zich bewust (gemaakt) van specifieke behoeften die ze hebben; het zetje dat de bal van het zoeken aan het rollen brengt. Deze behoeften zijn inherent aan de reden waarom ze op zoek gaan naar "iets" en op de online community van SHN stuiten of ernaar worden verwezen.

Vaak wordt een confronterende ervaring beschreven die de aanleiding vormt. Dit kan primair slachtofferschap betreffen, nieuw slachtofferschap of een andersoortige ervaring die veel indruk heeft gemaakt maar niet noodzakelijkerwijs een slachtofferervaring betreft. Bij dit laatste kan gedacht worden aan bijvoorbeeld een onplezierige interactie met een persoon die herinnert aan machteloosheid of het ontbreken van controle die ook tijdens het slachtofferschap werd gevoeld.

Uit het onderzoek komt naar voren dat gebruikers van de online community van SHN op verschillende manieren de weg naar het platform vinden. Dit kan zijn omdat ze op de website van SHN hebben gekeken (49,0% N = 48) of via een zoekmachine zoals Google of Bing (24,5%, N = 24). De interviews illustreren verder hoe voor verschillende respondenten nieuwe behoeften naar voren kwamen in therapie. Hierbij kan gedacht worden aan een behoefte aan lotgenotencontact. Dit is een behoefte waarbij de informele sociale omgeving van het slachtoffer of een hulpverlener niet zelf een rol kan spelen in de vervulling. In hun zoektocht werden de respondenten door professionals als psychologen en maatschappelijk werkers ondersteund en werden ze doorverwezen naar de online community.

In de interviews was de belangrijkste behoefte die respondenten beschreven een behoefte aan erkenning met in het bijzonder een wens om verhalen te lezen over hoe andere slachtoffers omgaan met wat zij hebben meegemaakt. Respondenten gaven aan op zoek te zijn naar verhalen of contact met lotgenoten uit een behoefte aan informatie, tips en advies of erkenning. Deze behoeften komen voort uit gevoelens van eenzaamheid, schaamte en onzekerheid. De meeste gebruikers van de online community gaven aan dat de slachtofferervaring al lange tijd geleden had plaatsgevonden.

Toen ik in 2014 in therapie langzamerhand begon te herinneren en te herbeleven, zocht ik eigenlijk naarstig naar informatie. Van, hoe zo dan en zijn er meer mannen die dit overkomen is, hoe kan ik aan informatie komen, en waar kan ik terecht? Et cetera. Dus ik ben gewoon simpelweg gaan Googelen en dan kom al heel erg snel bij Slachtofferhulp Nederland. (ID1012)

Deze behoefte wordt ook weerspiegeld in de reden voor het gebruik van de online community die in de vragenlijst werd uitgevraagd (zie tabel 1). De meest genoemde reden was het gebruik van de online community om steun te zoeken (63,7%, N = 51). Verder kwam de behoefte naar voren om steun te bieden aan anderen (55,0%, N = 44), om een verhaal te delen (47,5%, N = 38), om informatie te vinden (43,8%, N = 35) en om lotgenoten te ontmoeten (42,5%, N = 34). De community wordt zelden gebruikt om aandacht van anderen te krijgen (7,5%, N = 6). Respondenten konden meerdere redenen opgeven voor het gebruik van de online community. De meest voorkomende combinatie van redenen was het gebruik van de online groepen om steun te zoeken en om steun te geven (N=30).

De interviews werpen ook licht op de chronologische volgorde van de behoeften. De meerderheid van de respondenten gaf aan dat hun primaire behoefte een vraag naar informatie was van mensen die uit de eerste hand ervaring hebben met slachtofferschap van seksueel geweld. Dit kan informatie zijn over (ervaringen met) specifieke vormen van therapie, of iemands reactie op de ervaring "normaal" is en of er meer mensen zijn die iets soortgelijks hebben meegemaakt. Bijvoorbeeld: *"Ik was toen vooral op zoek naar hoe lang duurt het en wat zijn de ervaringen van anderen? Vooral op therapiegebied. Hoe zien jullie dat? Wat voor therapie hebben jullie? Daar was ik eerst naar op zoek."* (ID1011). Een aantal respondenten beschreef hoe de behoefte aan lotgenotencontact iets was wat ze pas later ervoeren. Met andere woorden, behoeften zijn niet stabiel, verwachtingen van de online community kunnen verschuiven en primaire verlangens kunnen veranderen.

Tabel 1

De belangrijkste reden(en) voor het gebruik van de online community* (N = 80)

Reden	N (%)	Percentage van de gevallen
Om mijn verhaal met anderen te delen	38 (13,2)	47,5%
Om mijn herstel te vergelijken met herstel van anderen	29 (10,1)	36,3%
Om steun te zoeken	51 (17,8)	63,7%
Om steun te geven	44 (15,3)	55,0%
Om informatie te zoeken	35 (12,2)	43,8%
Om informatie te geven	25 (8,7)	31,3%
Om onderdeel te zijn van een community	14 (4,9)	17,5%
Om lotgenoten te ontmoeten	34 (11,8)	42,5%
Zodat anderen aandacht aan mij besteden	6 (2,1)	7,5%
Anders	11 (3,8)	13,8%
Total	287 (100)	358,8%

*Meerdere antwoorden mogelijk

Missing: N = 18

2. De verkenningsfase

Bij aankomst in de online community beschreven de meeste respondenten een fase waarin ze enige tijd doorbrachten met rondkijken en het lezen van verhalen in de publieke groepen. Deze fase kan worden omschreven als een verkenningsfase. Op basis van deze kennismaking werden beslissingen genomen over de mate waarin de online community voldeed aan de behoeften en verwachtingen en of de community als geschikt werd beschouwd. Dit werd bijvoorbeeld als volgt beschreven: *“Eerst meelesen om te kijken ‘Vind ik herkenning?’. Zie ik berichten die mij wat doen?”* (ID1007).

Waar deze fase voor sommigen een korte periode van slechts een paar uur of dagen duurt waarin bijdragen werden gelezen, besteedden anderen meer tijd aan het vertrouwd raken met en verkennen van de online community.

Mijn psycholoog heeft me er een jaar geleden op geattendeerd, dus ik heb er wel mijn tijd voor genomen. Ik ben eerst eens een beetje gaan kijken. Daarna nog een keer gaan kijken. En ja, die groepen of de groep waar ik me dan bij heb aangesloten, waar ik dan dus lees, ja dat brengt me wel wat geloof ik. (ID1018)

Naast de online community van SHN werden ook alternatieven afgewogen. Voor slachtoffers van seksueel geweld is de online community niet de enige (online) bron die informatie, herkenning of lotgenotencontact biedt. Op alternatieve platforms vond een vergelijkbare fase van verkenning plaats. Respondent ID1011 beschreef hoe meerdere online platforms tegelijkertijd werden gebruikt. De online community van de SHN bood informatie, veiligheid en professionaliteit, op het alternatieve platform werd directe interactie via een chatfunctie gevonden die de online community van de SHN ontbeert. Hieruit blijkt dat slachtoffers zelf kunnen kiezen hoe ze ondersteund willen worden en welk platform daar het beste bij past.

De kennismakingsfase wordt gevolgd door een beslissing, namelijk de derde stap in het proces van het gebruik van de online community.

3. Beslissing: Zal ik blijven of zal ik gaan?

Na een tijdje in de online community te hebben rondgekeken, bevinden gebruikers zich op een kruispunt; ze zullen gaan besluiten of ze in de online community blijven of verder zoeken naar meer geschikte bronnen van hulp. Gebruikers hebben ook na deze beslissing natuurlijk altijd de optie om naar het platform terug te keren.

In de beslissing om te blijven of te gaan en de daaropvolgende stap met betrekking tot de manieren om deel te nemen aan de online community werd één specifieke angst geuit door bijna alle geïnterviewde respondenten. Gebruikers van de online community kunnen slachtoffers of naasten zijn, maar ook anderen kunnen zich hebben aangesloten bij de online community en een (ongepaste) interesse hebben in verhalen over slachtofferschap van seksueel geweld. Dit kan worden omschreven als een onzekerheid over het ledenbestand (in de literatuur bekend als *membership uncertainty*). Verschillende respondenten vertelden te vrezen dat andere gebruikers misschien niet zijn wie ze zeggen dat ze zijn, aangezien iedereen anoniem is en gebruikers elkaar niet kunnen zien. De onzekerheid over wie meeleeft veroorzaakt een angst die een grondslag kent in vertrouwenskwesaties die het gevolg kunnen zijn van slachtofferschap. *“Iedereen kan zich aanmelden. Je weet nooit wie zich aanmeldt. Kan iemand anders daar toch weer kwaad doen. Je moet je aanmelden en dan heb je toegang. Maar goed, iedere gek kan zich aanmelden.”* (ID1007).

Gaan

Hoewel het moeilijk is om een schatting te maken van het percentage gebruikers dat na het rondkijken besluit om verder te zoeken en de online community te verlaten, nam er één voormalige gebruiker deel aan een interview en reflecteerde op diens beslissing om te gaan. Na een korte kennismakingsfase verliet de respondent de online community van SHN. Het meelesen in de groep werd als triggering en confronterend ervaren. Bovendien gaf het meelesen met de verhalen van anderen de voormalig gebruiker het gevoel zelf te moeten bijdragen, zonder daar aan toe te zijn. De online community bood niet wat gezocht werd, waardoor de online community werd verlaten en op zoek werd gegaan naar een andere vorm van lotgenotencontact buiten de online community van SHN. *“Een aantal mensen in die groep zette meteen alles, hun hele levensverhaal, erop. Ik snap wel dat het daarvoor bedoeld is, maar je krijgt dan zoveel verhalen. Dat triggert dan ook.”* (ID1014).

Blijven

Als gebruikers besluiten om na de eerste fase betrokken te blijven bij de online community van SHN kunnen ze lid worden van publieke of besloten groepen of besluiten om geen lid te worden en alleen mee te lezen (consumeren). Uit de survey bleek dat de meerderheid van de respondenten (85,7%; N = 84) lid is van een of meer groepen in de online community, met een gemiddelde van 1,8 groepen (*SD* = 1,9). Meer dan de helft van de respondenten gaf aan lid te zijn van de publieke groep voor slachtoffers van seksueel geweld (51,2%, N = 43), gevolgd door 40,5% (N = 34) die lid zijn van de besloten groep voor dit type slachtofferschap. In de besloten groepen kan eenzelfde verkenningsfase plaatsvinden zoals beschreven in stap 2. De overige 14 respondenten die vragenlijst hadden ingevuld (via de link in een publieke groep) waren geen lid, waarvan 11 aangaven mee te lezen in de online community.

Ik heb er denk ik 4 dagen over gedaan om de moed bij elkaar te krijgen, maar het was heel fijn achteraf. Fijn gesprek, fijn persoon die ik sprak. Toen kon ik lid worden van de community. (ID1001)

Voor gebruikers die lid zijn van één of meerdere groepen en gebruikers die geen lid zijn is nagegaan in hoeverre zij verschillen in hun ervaringen met de online community. Daarvoor is gekeken naar de vragenlijst en de antwoorden die zij hadden gegeven op vragen over de mate waarin zij zich onderdeel voelen van de online community; de ervaren verbondenheid met andere gebruikers; en het cijfer waarmee zij het platform beoordelen. Beiden groepen zijn overwegend positief. De verschillen tussen de gemiddelde beoordeling door leden (rapportcijfer 7,5) en niet-leden (6,7) zijn klein en niet significant.

4. Betrokkenheid

Nadat gebruikers hebben besloten om betrokken te blijven bij de online community van SHN kunnen de online groepen op verschillende manieren gebruikt worden.

Consumeren in de community

De kennismakingsfase werd gekenmerkt door het lezen van verhalen van anderen om vertrouwd te raken met de online community. Sommige gebruikers bleven ook na deze fase (voornamelijk) meelesen. De redenen om verhalen te lezen zijn divers en sluiten aan bij de behoeften die gebruikers hebben als ze bekend worden met de online community, zoals beschreven in stap 1 van het proces van online community gebruik. Zowel in de survey als in de interviews werd gereflecteerd op de keuzes om verhalen van anderen wel of niet te lezen.

Meelesen

Gebruikers lijken vooral zelfgerichte motieven te hebben om mee te lezen. De meest genoemde reden om mee te lezen is de herkenning en steun die respondenten ervaren bij het lezen van de verhalen van anderen. Verschillende respondenten geven aan zich verbonden te voelen met anderen door het meelesen en te leren dat zij niet alleen zijn in hun ervaringen. Hieruit wordt troost geput. Bovendien kan het helpend zijn om te lezen hoe anderen woorden geven aan iets wat men zelf nog niet kan benoemen.

Ik lees de verhalen van andere gebruikers of ik dingen herken. Ik heb zelf nog zo veel vragen die met de verkrachtingen te maken hebben. Ik lees dingen bij andere die me niet onbekend voor komen. Vind dat prettig. Ik denk dan, die hebben het ook zo gedaan. Of die hebben daar ook last van. Ik stel me niet aan. (ID196)

Opgemerkt dient te worden dat een aanzienlijk deel van de respondenten aangeeft alleen verhalen te lezen als deze parallellen lijken te vertonen met hun eigen ervaringen. Die beoordeling wordt meestal gemaakt op basis van het lezen van de titel en de eerste regels van het verhaal.

Ik lees niet alles. Als ik bijvoorbeeld lees over iemand die heel jong is, of als het echt een heel ander verhaal lijkt te zijn dan lees ik het niet per se altijd. Maar dat is ook tijdgebrek hoor. Meestal zie je aan het beginstukje denk ik van 'Oh ja dat vind ik wel fijn om even te lezen of om daarop te reageren of zo'. (ID1018)

Voor sommigen lijkt overeenkomstigheid in ervaringen en verhalen dus een voorwaarde om een verhaal te gaan lezen. Dit zijn ook de verhalen waarin ze het meest geïnteresseerd zijn. Uit de interviews en open vragen van de survey werd duidelijk dat respondenten over gelijksoortige ervaringen lezen om te kunnen vergelijken, zowel omhoog—door verhalen te lezen van anderen die verder zijn in hun herstel—als omlaag—om te zien hoe ver ze zelf al zijn gekomen.

Ik lees de verhalen van andere gebruikers voor een stukje herkenning. Een spiegel. Ik merk op dat ik niet de enigste ben met bepaalde mentale of lichamelijke issues als gevolg van mijn traumatische ervaringen en door dit samen te delen online voelt het alsof je er minder alleen voor staat. . . . Leren van mensen die al een stuk verder zijn in hun verwerkingsproces maar ook mensen die minder ver in hun proces staan als jou. (ID67)

Uit het bovenstaande voorbeeld wordt ook een tweede reden om de verhalen van andere gebruikers te lezen duidelijk: om te leren. De verhalen van anderen kunnen mensen helpen zichzelf of hun dierbaren beter te begrijpen en te leren hoe anderen met hun slachtofferschap omgaan.

Hoe het brein werkt, om mijn kind te begrijpen. De reacties, wat misbruik doet en wat het beschadigt en hoe ze denken Ook wat het doet met denken over jezelf. Wat het doet naar andere mensen, sociaal. (ID1008)

Bovendien werd meegelezen om uit de verhalen van anderen en de reacties op deze verhalen nuttige tips en adviezen te halen. Dit weerspiegelt een behoefte aan informatie en ervaringsverhalen over hulpverlenende instanties of behandelmethoden. Het kan echter ook pijnlijk zijn om te lezen hoe anderen het misschien anders hadden aangepakt. Sommige respondenten beschreven voorwaarden die ze voor zichzelf hadden gesteld als manier om met confrontatie en triggers om te gaan. Ze noemden dat ze alleen meelezen als ze thuis en alleen, zich veilig voelen, op korte termijn een afspraak hebben met hun hulpverlener en/of op een goede dag, wanneer ze het gevoel hebben dat ze kunnen omgaan met de triggers die ze verwachtten te ervaren.

Ik lees niet als ik in de bus of trein zit. Als ik thuis ben, als ik in mijn eentje ben dan lees ik wel. Het zijn niet per se mijn verhalen, maar alles wat ermee te maken heeft [seksueel geweld] kan best spanning opleveren. Dan weet ik ook niet altijd wat voor uitwerking dat dan op mij heeft, dus dan ben ik liever thuis. (ID1018)

Concluderend, meelezen kan een helende en educatieve rol vervullen. De motieven om mee te lezen zijn doorgaans individueel en emotie-gedreven.

Niet meelezen

Uit zowel de survey als de interviews kwam naar voren dat meelezen veel tijd, energie en concentratie kost. Keuzes om niet mee te lezen kunnen worden ingegeven door tijdgebrek of als bescherming tegen triggers. Bijvoorbeeld: *“Ik kan het niet aan om te verhalen te lezen door PTSS (veel spanningen).”* (ID510).

Daarnaast beschreven sommigen desinteresse in de verhalen van anderen. Het volgende is daar een voorbeeld van: *“Online verhalen delen met wildvreemden heb ik weinig behoefte aan. Ook het lezen van andermans verhalen en daar dan op reageren kost simpelweg te veel energie.”* (ID238). Deze gebruiker is lid van de publieke groep en gaf aan op zoek te zijn naar mensen die naast de een behoefte om gehoord te willen worden ook bereid zijn te luisteren en in gesprek te gaan. Dit werd in de online community niet gevonden.

Tot slot beschreven sommigen niet mee te lezen omdat zij de community voor zichzelf gebruiken en niet op zoek gaan naar andermans verhalen. Motieven om niet mee te lezen zijn dus grotendeels individueel, vanuit een praktisch of emotioneel perspectief.

Deelname in de community

Gebruikers kunnen in de online community van SHN participeren door te reageren op verhalen van anderen of door zelf verhalen plaatsen. Hoe zij deelnemen kon worden afgeleid uit de survey en de interviews.

Reageren op de verhalen van anderen

Reageren op berichten kan zowel onzichtbaar (via privéberichten) als zichtbaar (via een geschreven reactie of like). In de survey gaf ongeveer een op de drie respondenten (30,8%, N = 28) aan ooit een privébericht te hebben verstuurd of ontvangen. Voor sommigen reikte het contact met leeftijdsgenoten verder dan de online community doordat telefoonnummers werden uitgewisseld of fysieke ontmoetingen werden georganiseerd, die in enkele gevallen zelfs uitmondde in offline vriendschappen.

Als je dat [privéberichten sturen] wat langere periode doet, dan op gegeven moment wissel je of elkaars telefoonnummer uit. Dan wissel je contact uit, omdat je het dan ook wel fijn vindt om koffie te drinken of iemand te ontmoeten, omdat je ook gewoon nieuwsgierig bent van: Wie ben je nou eigenlijk echt? (ID1011)

Zowel in de survey als in de interviews werd gevraagd naar de redenen voor zichtbare interactie. Net als bij de reden om de verhalen van anderen te lezen is een voorwaarde om te reageren het gevoel van herkenning. Wanneer gebruikers raakvlakken vinden of zich identificeren met (delen van) het verhaal kunnen gebruikers zich bereid tonen te reageren om de ander een hart onder de riem te steken en te helpen door het delen van tips of bemoedigende woorden. Gebruikers reageren ook als er een hulpvraag wordt geuit waaraan ze het gevoel hebben te kunnen bijdragen. De meeste respondenten vinden dat hun reactie iets moet toevoegen en ook: “[Het] ligt aan reacties door anderen of en in hoeverre ik het gevoel heb de plaatsers te kunnen steunen.” (ID76).

Respondenten beschreven hoe het helpen van anderen bevorderlijk zou zijn voor eigen herstel, in het vergroten van een gevoel van eigenwaarde. Daarbij benoemden sommigen dat zij zelfs een morele schuld ervaren—gevoelens van verantwoordelijkheid voor het helpen van anderen na zelf te zijn geholpen. Een respondent beschrijft dit als volgt:

Dat zit wel een beetje in mijn persoonlijkheid, een soort ereschuld. Je hebt mij geholpen nu ga ik jou helpen. Jij bent er voor mij geweest dus ik zal dat bij jou zijn. (ID1012)

Tot slot werd een behoefte om contact te maken met anderen genoemd als reden om te reageren. Door te reageren hopen gebruikers een (emotionele) band te vormen met lotgenoten. De volgende quote is hier een voorbeeld van: “Ik wil spontaan reageren. Dan zie ik reacties van anderen, dan bouw je met elkaar iets op of zo. Dat vind ik heel fijn.” (ID1002). Zoals eerder benoemd hield de behoefte aan contact soms verband met de eerdergenoemde wederkerigheid of morele schuld; zij hadden lotgenotencontact als nuttig ervaren en wilden dit daarom aan anderen bieden.

Kortom, reageren op verhalen heeft een overwegend sociale functie, namelijk om een ander te ondersteunen of om contact te maken met lotgenoten, maar is voornamelijk zichzelf-gericht.

Niet reageren op de verhalen van anderen

Gerelateerd aan de eerste reden om te reageren is een reden die werd gegeven om *niet* te reageren op verhalen van anderen, namelijk wanneer respondenten het gevoel hebben niets te kunnen

bijdragen of zich ongemakkelijk voelen om ruimte voor zichzelf in te nemen. Het reageren op verhalen van anderen wordt dus door sommige gebruikers ervaren als het vragen van aandacht, zichzelf zichtbaar maken en een uitdrukking van eigen behoeften en belangen. Een familielid van een slachtoffer legde ook uit nooit te zullen reageren op een verhaal van een primair slachtoffer, omdat naasten zich niet in de ervaringen van slachtoffers kunnen inleven. Dit onderstreept de beredenering dat identificatie met de ander een voorwaarde kan zijn voor interactie en het ontbreken van herkenning ervoor kan zorgen dat gebruikers zich niet geroepen voelen om te reageren op de verhalen van anderen.

Een andere reden die werd beschreven voor het uitblijven van reacties op de verhalen van anderen is van meer technische aard. Een respondent vertelde de intentie te hebben om te reageren op een verhaal en bezig te zijn met het schrijven van het bericht. Door technische problemen kon deze reactie echter niet online worden geplaatst. Deze ervaring leidde vervolgens tot de volgende negatieve internalisering: ik heb niet de juiste vaardigheden, het is niet de bedoeling dat ik reageer. Deze twijfels weerhielden de respondent ervan om het ooit nog eens te proberen.

Nou, ik wou het doen, maar toen ging het mis en dat was gelijk ook dan de druppel. Dat ik denk van, zie je, het is niet voorbestemd voor mij om daar wat in te delen. Dan denk ik al gauw: laat maar. (ID1019)

Samenvattend, niet reageren is meestal geworteld in individuele factoren, zoals de percepties van individuen over hun kennis en het vermogen om te kunnen helpen; het gevoel anders te zijn dan andere gebruikers; en angst om ruimte in te nemen, of technologische factoren.

Disclosure

Zowel in de publieke als in de besloten groepen van de online community van SHN kunnen gebruikers persoonlijke verhalen plaatsen. In de survey had de meerderheid van de respondenten (N = 54, 60,7%) aangegeven ooit een verhaal in de online community te hebben geplaatst. Tabel 2 (zie bijlage 1) laat zien dat deze percentages onder de geïnterviewden vergelijkbaar zijn.

Op basis van de survey wordt duidelijk dat voor de meeste gebruikers enige tijd was verstreken sinds de seksueel geweld ervaring voordat hierover in de online community werd gedeeld. In ongeveer een op de vijf (22,0%, N = 11) gevallen had de gebeurtenis één tot vijf jaar voordat het verhaal in de online community was gedeeld plaatsgevonden. Verreweg de grootste groep bestond uit respondenten voor wie de gebeurtenis vijf jaar of langer geleden had plaatsgevonden voor het online delen (44,0%, N = 22).

Naast de tijd tussen het seksueel geweld en het delen in de online community is ook gevraagd of het verhaal voor het online plaatsen met anderen is gedeeld. Deze vraag werd door de meeste gebruikers bevestigend beantwoord. Respondenten konden uit verschillende antwoordmogelijkheden kiezen en meerdere antwoorden geven. Slechts 7 van de 54 respondenten die hun verhaal in de online community hadden gedeeld (13,0%) had voorafgaand aan het plaatsen nog nooit aan iemand over de ervaring verteld. Ervaringen waren vaak gedeeld met een hulpverlener zoals een psycholoog, (huis)arts of maatschappelijk werker (65,3%, N = 32). Meer dan de helft van de respondenten (51,0%, N = 25) had hun ervaringen gedeeld met een vriend(in). Bovendien had een aanzienlijk aantal respondenten (42,9%) hun verhaal verteld aan de politie, een ouder (38,8%, N = 19) of een ander familielid (40,8%, N = 20). Tot slot hadden verschillende respondenten online mogelijkheden gevonden om de gebeurtenis die ze hadden meegemaakt bekend te maken voordat ze hun verhaal in

de online community van SHN plaatsten. Hierbij kan gedacht worden aan het delen op sociale media, in een blog of in een andere online lotgenotengroep (12,2%, N = 6) of met iemand die de respondent online kent (8,2%, N = 4).

De redenen om in de online community van SHN te delen lijken aan te sluiten bij de behoeften en verwachtingen die beschreven zijn in stap 1 van het proces van community gebruik. Motivaties om te delen waren zowel individueel als sociaal van aard. Respondenten gaven aan dat ze hun ervaringen deelden in de hoop erkenning te krijgen; om het van zich af te schrijven en te ontladen; en in de hoop in contact te komen met lotgenoten. Met betrekking tot de eerstgenoemde motivatie lichtte een respondent toe dat weinig erkenning werd gevonden in de verhalen van andere gebruikers. Dit vormde de aanleiding om de eigen ervaring in de online community te delen.

Ik kon geen verhalen vinden waar ik mij in kon vinden. Er zal vast wel ergens een verhaal gezeten hebben weet je, het verst ga je zo bladeren en bladeren. Dus toen dacht ik van: "Nou, als ik zelf m'n verhaal schrijf, dan krijg ik in ieder geval mensen die het wel aanvoelen". (ID1007)

Het volgende voorbeeld illustreert het laatste motief *"Om het luchtiger te houden wou ik het delen. Ook hoopte ik dat mensen op mijn verhaal zouden reageren en dat je dan een band zou krijgen, meer contact. Dat was een beetje de hoop om te plaatsen."* (ID1020).

Nondisclosure

Hoewel uit de survey blijkt dat de groep nondisclosers (37,1%, N = 33) geen meerderheid vormt, maakt een aanzienlijk aantal individuen gebruik van de community zonder te disclosen. Het bleek niet eenvoudig om de nondiscloser te definiëren. Nondisclosure lijkt het resultaat te zijn van het proces van community gebruik waarin (nog) geen keuze is gemaakt. De beslissing om niet in de online groepen een verhaal te plaatsen werd zowel in de open vragen van de survey als in de interviews belicht. Daaruit komt naar voren dat nondisclosure wordt gedreven door individuele, sociale en technologische factoren.

De belangrijkste reden voor nondisclosure was dat respondenten zich niet klaar voelden om hun ervaringen te delen of het niet durfden. Sommigen waren bang voor de reacties die het bij anderen zou kunnen uitlokken, bijvoorbeeld het krijgen van advies waar men niet naar wil handelen, of de angst om geen reacties te krijgen. Anderen waren bang voor de reactie die het bij henzelf teweeg zou brengen. De verwachting was dat opschrijven van het verhaal, zelfs wanneer dit alleen voor henzelf was, een hevige emotionele reactie zou oproepen die te confronterend en triggering is. Deze respondenten gaven aan dat ze eerst de stress-gerelateerde problemen als gevolg van het slachtofferschap moesten verwerken voordat ze in staat zouden zijn om hun ervaringen op te schrijven en te delen. Ze toonden zich wel bereid om te delen, maar op dit moment wogen de barrières zwaarder dan de wens voor disclosure. De volgende voorbeelden illustreren dit: *"En dan soms denk ik: ik zou mijn verhaal best willen plaatsen, maar zo ver ben ik nog steeds niet."* (ID1009), en *"Ik ben nog niet klaar voor. Maar ik wil het zeker doen. Mss dit jaar."* (ID130).

Naast het feit dat sommige respondenten zich niet klaar voelden om te delen, werden ook redenen voor nondisclosure aangedragen die te maken hadden met een gebrek aan zelfvertrouwen. Een aantal respondenten legden uit hoe ze gevoelens van schaamte of onzekerheid ervoeren. De volgende uitleg is daar een voorbeeld van:

Het is heel kwetsbaar. Ik deel sowieso eigenlijk niks op het internet, dus ben daar niet comfortabel bij. Ook voelt het alsof ik misbruik maak van de *space*. [Dat] is mijn eigen onzekerheid, omdat mijn verhaal niet 'net zo heftig' zou zijn dan die van anderen. (ID114)

Het verhaal delen werd beschreven als ruimte innemen en jezelf belangrijk maken. Een ander voorbeeld van onbehagen over het innemen van ruimte is een respondent die niet deelt omdat hen het seksueel geweld zelf niet heeft meegemaakt en daarom het gevoel heeft dat het platform niet voor hen is om te disclosen.

Verder werd genoemd hoe belangrijk het voor sommigen is om eerst een duidelijk, samenhangend en congruent verhaal te hebben. Het resultaat was dat ze vaak concludeerden dat hun allesomvattende ervaring te moeilijk is om in een verhaal te vatten en zij daarom ervan af zagen om het te delen. Het vergelijken van hun schrijven met verhalen die anderen hadden gedeeld, lijkt een onzekerheid aan het licht te brengen. Het onderstaande citaat illustreert dit:

Ik ben ermee bezig. Soms dan schrijf ik een stukje. Op de een of andere manier krijg ik het dan niet voor elkaar om dan een congruent verhaal eruit te krijgen. Als ik andere verhalen weleens lees denk ik "Jeetje, wat goed op papier gezet". Dat moet ik nog gaan oefenen geloof ik. (ID1018)

Naast de emotionele onzekerheid beschreven respondenten dat ze geen verhaal deelden in de online community vanwege zorgen over externe veiligheid, gerelateerd aan hun privacy. Deze angsten hebben te maken met de angst om zich te registreren, herkend te worden of dat hun verhalen voor altijd online zullen blijven.

Ik vind het eng om me te registreren, dus heb ik geen account en kan ik enkel meelesen. Ik wil best een account aanmaken, maar ik ben bang om mijn gegevens in te voeren. Het gaat over RKK en ik vind het eng omdat ik niet kan overzien hoe het uitpakt. (ID132)

Hierbij speelt ook de eerdergenoemde onzekerheid over lidmaatschap een rol. Door te delen, verliezen disclosers de controle over wie bekend is met hun verhaal. In een online omgeving is het publiek onbekend.

Ik vind het heel lastig om dingen te delen omdat ik dan niemand voor me heb en mijn verhaal dan ergens staat op een online ding. Dat is toch een soort veiligheid, van ja wat gebeurt er met mijn verhaal? Wie leest dat allemaal? (ID1019)

Ondanks deze gepercipieerde barrières om te delen beschreven sommige gebruikers wederom hoe ze het gevoel hadden dat het wel de bedoeling is om bij te dragen. Hier werd een wil om bij te dragen uitgedrukt, waarbij zelfs sprake lijkt te zijn van een gepercipieerde druk om online te delen, maar de barrières hebben meer gewicht. De volgende respondent licht dit toe:

Ik lees nog wel steeds verhalen als er wat voorbij komt. Maar het is wel de bedoeling, nou, het is per persoon verschillend wat kan delen met anderen. Daar hebben anderen misschien ook wat aan. Niet iedereen denkt als mij, niet iedereen heeft moeite om iets te delen daar. Als niemand reageert dan zijn er geen verhalen, dus daar hebben mensen niks aan. (ID1019)

Naast de nondisclosers bleek uit de survey dat een aantal respondenten (11,1%, N = 6) hun berichten offline haalden nadat deze in de online community waren gedeeld. Zij beschreven vergelijkbare rationalisaties als de nondisclosers, namelijk een angst om herkend te worden, vanwege de reacties van andere gebruikers en vanwege schaamte en onzekerheid. Bijvoorbeeld. "Toen ik mijn verhaal

begon te delen met mijn therapeute, mijn man, een vriendin wilde ik niet dat mijn verhaal ook online terug te vinden zou zijn. Er stonden te veel details in waar zij niet van wisten. Het voelde te kwetsbaar.” (ID93).

Om na te gaan of disclosers (gebruikers die een verhaal hebben gedeeld) en nondisclosers (gebruikers die geen verhaal hebben gedeeld) verschillen in hun ervaringen met de online community zijn enkele antwoorden op de survey van beide groepen vergeleken. Daarvoor is gekeken in hoeverre zij zich onderdeel voelen van de online community, hoe verbonden zij zich voelen met andere gebruikers van de community en het cijfer waarmee ze de online community beoordelen. De verschillen tussen de gemiddelde beoordeling tussen disclosers (rapportcijfer 7,5) en nondisclosers (rapportcijfer 7,2) zijn marginaal en niet significant.

5. Fase van reflectie

Na verloop van tijd werd beschreven hoe een fase van reflectie intrad waarin gebruikers hun behoeften en verwachtingen en het gebruik van de online community opnieuw onder de loep nemen. Dit kwam naar voren in zowel de open vragen van de survey als in meer detail tijdens de interviews. De meeste respondenten beschreven dat over de tijd het gebruik van en de deelname aan de online community van SHN afnam. Een verklaring hiervoor is dat de behoeften van gebruikers veranderen. Waar gebruikers de online community doorgaans voornamelijk binnenkomen met individueel-georiënteerde behoeften en motivaties (zie stap 1) gaven respondenten aan dat hun wensen na verloop van tijd veranderden en daarmee ook hun manier van deelnemen. Sommigen ervoeren een verschuiving naar meer ander-gerichte motivaties, zoals anderen willen helpen en ondersteunen. Een respondent beschreef de behoefte om anderen te willen helpen omdat anderen hen ook hadden geholpen. Een manier om te helpen is door verhalen te lezen en manieren te zoeken om te reageren op de verhalen van andere gebruikers. Dit is slechts een voorbeeld van hoe de manier waarop de online community wordt gebruikt kan veranderen.

Voor de meesten neemt de frequentie van meelezen af naarmate de primaire behoefte aan informatie en de behoefte aan steun in de vorm van erkenning of contact vervuld is. Sommigen verlaten de online community of bezoeken het platform nog slechts sporadisch. Anderen lezen alleen mee als ze meldingen krijgen van nieuwe verhalen en deze verhalen aansluiten bij hun interesses. Deze ontwikkeling waarbij de online community minder vaak wordt bezocht en deelname ook afneemt, lijkt voor een groot deel van de respondenten samen te hangen met ofwel hun herstelproces waarbij er minder behoefte is aan het vinden van herkenning en informatie ofwel omdat respondenten alternatieven hebben gevonden (zoals offline lotgenotengroepen) die beter aansluiten bij de (veranderde) behoefte aan lotgenotencontact. Samenvattend kunnen actieve gebruikers weer lezers worden als ze de motivatie om deel te nemen verliezen, een ander platform vinden of een andere manier vinden om te delen.

De eerste weken [reageerde ik] regelmatig. Ik had behoefte aan (h)erkenning en contact met lotgenoten. Niemand wist van mijn verhaal en ik had dit nodig als tussenstap om er, na twintig jaar, over te kunnen praten. De community is echter niet heel levendig en ik heb me aangesloten bij ALTERNATIEF PLATFORM. Ik voel nu minder de behoefte om bij SH te reageren en heb er ook weinig energie voor. (ID93)

Samenvattend, de resultaten laten zien dat, afhankelijk van de behoeften en verwachtingen van gebruikers van de online community van SHN, verschillende manieren bestaan om deel te nemen.

Daarnaast kunnen verschillende typen gebruikers worden geïdentificeerd. Uit de metadata-analyse van de publieke groep bleek dat ongeveer de helft van de gebruikers die een verhaal deelden ook een reactie plaatsten in dezelfde groep (54,8%, N = 204). Dit wordt verder gestaafd door de survey, waar een relatief grote groep van 48 respondenten zowel een reactie als een verhaal heeft geschreven. Alle geïnterviewde respondenten die zelf een verhaal hadden gedeeld, hadden ook gereageerd op het verhaal van iemand anders. Het lijkt erop dat als een gebruiker een bijdrage levert dit vaak gepaard gaat met een volgende post, in de vorm van een verhaal of een reactie. De op één na grootste groep bestaat uit nondisclosers die nooit hebben deelgenomen aan de online community door te reageren op een bericht van iemand anders. Tot slot is er een groep die alleen reageert op verhalen van anderen, maar zelf (nog) geen verhalen (heeft ge)deelt.

Ervaringen met de online community

Zowel uit de survey als uit de interviews komt naar voren dat de ervaringen van gebruikers met de online community veelal positief zijn. De online community werd beoordeeld met een gemiddeld rapportcijfer van een 7,4 ($SD = 1,708$). Veruit de meerderheid (80,5%, N = 66) zou de online community aan anderen aanbevelen. Uit de interviews blijkt dat de online community professioneel en als een veilige plek wordt ervaren waarin informatie en herkenning kan worden gevonden. Daarbij wordt op prijs gesteld dat deelnemers anoniem kunnen blijven en privacy lijkt te worden gewaarborgd.

Wat ik heel fijn vond was dat het allemaal was dat het allemaal best wel heel voorzichtig en met privacy goed wordt omgegaan. Dat je anoniem iets kan vertellen, dat zo duidelijk wordt vermeld van 'hé je kan een andere naam opgeven'. Of 'je bent niet te herleiden'. Dus dat vond ik heel fijn. (ID1018)

Het platform wordt echter niet altijd als een gemeenschap ervaren. Mogelijke verklaringen die respondenten daarvoor gaven was het vrijblijvende karakter en het feit dat gebruikers elkaar niet kunnen zien. Meelezen en zelf een verhaal delen wordt niet altijd gezien als een manier om met een ander in contact te komen en lijkt voornamelijk tegemoet te komen aan individuele behoeften om informatie en advies in te winnen en om te kunnen ontladen. Het hoeft dus niet altijd erg te zijn dat het niet als een gemeenschap wordt ervaren. De informatie-verstrekende functie die de community vervuld wordt door gebruikers gewaardeerd. Zo stelt de volgende respondent: *"Helemaal in het begin was dat het enige wat er was. Er was gewoon verder niets anders. Dus ja, ik heb wel een gat in de lucht gesprongen. Zo blij dat ik was dat het er toen was."* (ID1020). Het dient te worden opgemerkt dat dit voornamelijk voor slachtoffers lijkt te gelden. Naasten van slachtoffers waren soms minder positief, doordat zij minder verhalen en informatie konden vinden die voor hen passend was.

Ik vind voor hulp die communities bar weinig. Wel voor slachtoffers zelf, maar niet voor de naasten. Daar is weinig van te vinden. Eigenlijk niets. Ik krijg wel meldingen als er een verhaal wordt gedeeld maar dat gaat over slachtoffers. (ID1008)

De online community lijkt minder goed in staat om lotgenotencontact te faciliteren. Verschillende respondenten gaven aan dat zij direct contact met anderen misten, bijvoorbeeld in de vorm van een chatfunctie of persoonlijke en offline interactie.

Ja, ik heb wel het gemist. Dat ik dacht van: "Oh, het is echt wel jammer dat ik mensen niet persoonlijk heb kunnen spreken", want ik heb graag gewoon iemand voor me dat ik gewoon kan

praten, dat vind ik gewoon prettiger ook. Heel veel van ons lichaamstaal bestaat ook uit non-verbaal, dus dat vind ik ook belangrijk. (ID1007)

De online community fungeert geregeld als hulpmiddel, of tussenstation op weg naar offline ondersteuning of hulpverlening.

Het is wel de eerste stap geweest natuurlijk, om dat online te lezen van iedereen. Toen kwam op een gegeven moment het besef "Ik heb die fysieke groep nodig". Ik moet echt in contact staan met mensen. Dat heeft me wel doen beseffen dat ik dat echt graag wilde. (ID1019)

Andere vormen van lotgenotencontact

Voor, tijdens of na het gebruiken van de online community kunnen slachtoffers en naasten ook gebruik maken van andere vormen van lotgenotencontact. Zowel Slachtofferhulp Nederland als andere instanties en individuen organiseren (offline) lotgenotenbijeenkomsten. Ruim de helft van de respondenten (59,6%, N = 53) gaf in de survey aan niet eerder lotgenotencontact te hebben gehad (zie tabel 5). Als gebruik werd gemaakt van andere vormen van lotgenotencontact dan had dit doorgaans online, via andere organisaties plaatsgevonden. Gebruikers van de online community lijken minder vaak live lotgenotenbijeenkomsten bij te wonen. Hoewel de aantallen te klein zijn om op basis hiervan betekenisvolle uitspraken te doen lijken respondenten die live lotgenotenbijeenkomsten bijwonen dit vaker te doen bij vaker bij andere organisaties (11,2%, N = 10) dan bij Slachtofferhulp Nederland (3,4%, N = 3).

Tabel 5

Heb je naast de online community van Slachtofferhulp Nederland ook ooit gebruik gemaakt van andere vormen van lotgenotencontact?

	N	Procent	Percentage van de gevallen
Nee, ik heb niet eerder lotgenotencontact gehad	53	56,4%	59,6%
Ja, een live lotgenotengroep van Slachtofferhulp Nederland	3	3,2%	3,4%
Ja, een live lotgenotengroep van een andere organisatie	10	10,6%	11,2%
Ja, themasessies van Slachtofferhulp Nederland (webinar)	4	4,3%	4,5%
Ja, online lotgenotencontact via een andere organisatie	13	13,8%	14,6%
Ja, overig	11	11,7%	12,4%
Totaal	94	100,0%	105,6%

In de interviews waren offline lotgenotengroepen ook onderwerp van gesprek. Degene die hebben deelgenomen aan de offline lotgenotengroepen hadden wisselende, maar overwegend positieve ervaringen.

De helft van de respondenten (N = 6) die gebruik maakten of hadden gemaakt van de online community van SHN hadden niet deelgenomen aan offline lotgenotenbijeenkomsten vanuit SHN. Het merendeel had daar wel behoefte aan gehad, maar ervoer beperkingen om deel te nemen. Zo kon het zijn dat deelname verhinderd werd doordat er geen offline bijeenkomsten beschikbaar waren in de nabije omgeving of voor het specifieke type ervaring. Een respondent had zich bijvoorbeeld aangemeld maar het duurde lang voordat een groep van start zou gaan. De groepen die startten waren onder werktijd of te ver weg. De behoefte aan lotgenotencontact bleef onverminderd, dus de respondent zocht verder. In deze zoektocht stuitte de respondent op de online community waar uiteindelijk ook zelf-geïnitieerd offline contact met lotgenoten uit voort is gekomen. Een andere respondent gaf daarentegen aan niet te hebben deelgenomen aan offline lotgenotenbijeenkomsten en zich daar ook niet voor te hebben aangemeld omdat daar (nog) geen behoefte aan was.

Ik denk dat dat [behoefte aan offline lotgenotencontact] voor mij misschien later nog komt, omdat ik nu heel bewust ben dat dat mij juist ook verkeerd kan triggeren. Dus ik ben heel erg beschermend voor mezelf. Nu kan ik lezen wanneer ik lees. Dat is dan nog wel oké, maar echt dat vind ik heel intensief. Dus ik denk gewoon niet dat ik dat op dit moment aankan. (ID1013)

Twee respondenten hadden zich aangemeld voor offline lotgenotenbijeenkomsten, maar deze vonden wegens Corona online plaats. Beiden voelden zich onvoldoende comfortabel om tijdens deze bijeenkomsten open te durven zijn. Hoewel deze vorm van lotgenotencontact een van de respondenten een gevoel van erkenning en begrip bood stond de tussenkomst van een beeldscherm voor beiden het contact met lotgenoten in de weg.

Zo'n scherm... Ja dat is heel lastig. Je zit tegen een scherm te praten, niet tegen een persoon. Toen had ik het nog heel moeilijk om erover te praten en soms denk ik dat ik ook misschien aan het dissociëren was. Ik ben gewoon hele stukken kwijt. Op zich denk ik dat ik daar misschien best iets aan gehad zou kunnen hebben, maar ook al was ik aan het dissociëren: niemand heeft dat gezien want we hadden de microfoons allemaal uitstaan. Anders zoemde het als iemand aan het woord was. Om de beurt. Het was zo toch veel onpersoonlijker. (ID1009)

De overige geïnterviewde respondenten die fysieke, offline lotgenotenbijeenkomsten georganiseerd door SHN hadden bijgewoond beschreven zeer positieve ervaringen. De ervaringen met de offline groepen waren over het algemeen beter en had hen meer gebracht dan de online variant. Zo werd verteld dat het in de offline lotgenotengroep rust geeft dat men elkaar niet kent, terwijl in de online community ditzelfde gegeven juist spanning gaf omdat gebruikers elkaar ook niet kunnen zien. Het verschil tussen beide varianten en de meer positieve ervaring met offline lotgenotencontact lijkt te zitten in de mogelijkheid om elkaar aan te kijken en de wederkerigheid in contact.

Denk dat ik dat toch wel heel belangrijk vind dat je elkaar kunt zien. Het is natuurlijk helemaal niet anoniem, maar toch ook wel. Het is niet anoniem, maar niemand kent elkaar en je weet eigenlijk alleen elkaars voornaam en that's it. En dan dat ene onderwerp waar we het dan over hebben. Dat brengt me wel wat, wel meer. . . Je hebt natuurlijk meteen een reactie. Dus dat was in het begin voor iedereen bijna niet te doen qua spanning. Maar op een gegeven moment neemt het ook wel

weer af. In ieder geval, dat zit ik zo te bedenken, dat de online groep misschien dan spanning met zich meebrengt omdat ik juist mensen niet ken. (ID1018)

Twee respondenten gaven aan dat volgens hen het offline lotgenotencontact te kort was. Om deze reden hebben zij het contact op eigen initiatief voortgezet en komen de deelnemers met enige regelmaat bij elkaar om ervaringen uit te wisselen.

Ik heb ervaren dat het veel te kort is geweest. Dat is dan 6 bijeenkomsten en daar zit dan steeds een week tussen. Twee weken niet en dan een bijeenkomst. Maar iedereen heeft natuurlijk zijn verhaal en je hebt met mekaar afgesproken dat je iedereen uit laat praten. Soms heb ik dan heel veel in mijn hoofd, heel veel herkennen en dan wil ik dat heel graag delen maar dan moet je iemand uit laten praten en op een gegeven moment is er dan geen tijd meer. Dus dan kan je niet alles zeggen. . . . Dan moet je wachten op de volgende keer, maar dan zijn er weer nieuwe onderwerpen waar je aan begint. Dat is wel eens frustrerend geweest. Dus ben ik heel blij dat we nog met die groep gewoon fijn doorgaan. . . Van tevoren doen we eigenlijk al in de groepschat waar we het over gaan hebben dus dan kunnen we er al een beetje over nadenken. Dus dan hebben we allemaal een soort leidraad maar om weer zo'n nieuwe bijeenkomst starten en te doorlopen. . . Het was wel meer ontspannen omdat je het idee had van er zit nu geen druk achter van "je moet nu alles vertellen", want volgende keer kan het ook nog. Er komt niet echt een eind aan. Dus we gaan nu door op 1 onderwerp en nou hebben we toch besloten om de volgende keer ook door te gaan nog omdat we nog niet klaar zijn. Dus dat brengt wel op een of andere manier rust, het hoeft niet in 6 weken af of zo. (ID1019)

Kruisbestuiving online en offline context

De resultaten laten zien dat het gebruik van de online community zich niet in een vacuüm bevindt; de online en offline context worden door elkaar gebruikt. Dit is onder andere terug te zien in de eerste stap van het proces van online community gebruik. Psychologen, hulpverleners of naasten kunnen slachtoffers wijzen op het bestaan van de online community. Het gebruiken van de online community en de verhalen of adviezen van andere gebruikers kunnen input leveren voor therapie. Verschillende respondenten gaven aan hoe de verhalen uit de online community een rol vervulden in een therapieessie, waarbij taal werd gevonden voor eigen ervaringen en gevoelens op het moment dat het slachtoffer daar zelf nog geen woorden aan kon geven.

Ik nam printjes mee zelfs [naar de therapeut]. Kijk eens. Kijk eens wat hier staat. Ik kan het misschien niet zo goed verwoorden, toen nog, maar wat hier staat dat herken ik. "Oké, zullen we daar eens op inzoomen dan?". Dan komt er weer een stuk film naar voren of een herinnering naar boven. (ID1012)

De verhalen van andere slachtoffers kunnen helpen in het herkennen en definiëren van ervaringen en belevingen. Dit kan vervolgens in therapie gebruikt worden. Het volgende is daar een voorbeeld van:

Eerst dacht ik: een herbeleving is alleen als je de verkrachting opnieuw beleeft. Maar toen zei iemand [in de online community] van: ja maar alles wat ermee te maken heeft is ook een herbeleving. En ja, dan heb ik nog steeds herbelevingen. Ja en dan vragen ze, vraagt de psycholoog: "Heb je nog last van herbeleving?", en dan zei ik, zei ik: "Nee". Maar nu zeg ik: "Ja". (ID1009)

De online community kan dus ook buiten de digitale context een hulpmiddel zijn. Daarnaast kwam naar voren hoe de offline hulpverlening soms noodzakelijke relativering en bescherming biedt om om te kunnen omgaan met wat online wordt gelezen. Therapie kan helpen om grenzen te bewaken en de impact van triggering content te verwerken. Verschillende respondenten vertelden hoe zij soms meegesleept werden in veelheid van de negatieve verhalen die zij in de online community tegenkwamen. Een hulpverlener kan hen helpen om het gebruik van de community aan te laten sluiten bij wat voor het slachtoffer het beste is, de meeleesfrequentie af te stemmen en een klankbord vormen voor de adviezen die door lotgenoten online worden gegeven.

Ik ben gewoon meer bang dat zeg maar mensen zeggen van ‘Oh want jij bent een lotgenoot, daarom ga ik jouw advies opvolgen’. Ik denk dat dat heel gevaarlijk is, omdat ook je wel bewust moet zijn dat die persoon jou niet kent dus dat z’n advies niet per se altijd het beste is. Ze bedoelen het goed, honderd procent, maar dat betekent niet... Wat ik altijd doe is het wel ook langs m’n therapeut laten gaan omdat ik zelf weet dat ik het oordeel niet kan hebben. Dat ik zelf de balans niet meer heb. Ik ben het zelf helemaal kwijt. Maar zij kennen mij ondertussen zó goed en ik laat ze mij ook kennen waardoor ik hun kan vertrouwen dat zij weten wat in bepaalde situaties beter is. (ID1013)

Voor anderen zijn de online community en therapie en ondersteuning offline twee afgescheiden werelden. Zo antwoordt een respondent het volgende op een vraag of de gelezen verhalen en de impact daarvan ook met diens psycholoog worden besproken: *“Nee, nee. Nee dat doe ik niet nee. Niet omdat ik denk van ‘oh dat wil ik niet doen’ maar op de een of andere manier komt dat niet, leeft dan niet zo. Het leeft wel, maar ook niet zo dat ik denk dat vertel ik nu.”* (ID1018). Verder kan de online community gebruikt worden als overbrugging tot offline therapie gestart kan worden. Een respondent vertelde al lange tijd op de wachtlijst te staan voor een psycholoog en daarom in de tussentijd de online community te gebruiken.

4. Conclusie

Dit onderzoek had als doel om inzicht te krijgen in het gebruik en de gebruikers in een online community door middel van een *mixed-methods* aanpak. De online community van SHN werd daarbij als casestudy gebruikt omdat de context voor alle gebruikers hetzelfde is. De studie had onder anderen als doel om de overwegingen en ervaringen van zowel disclosers als nondisclosers te begrijpen en het proces van online community gebruik te beschrijven. Dit proces wordt gekenmerkt door vijf stappen met bijbehorende kruispunten waarbij vooral individuele, sociale en technologische factoren een rol spelen.

Aan het gebruik van de online community gaat een fase vooraf die de aanleiding vormt om op zoek te gaan naar een platform dat specifieke behoeften van slachtoffers vervult. Slachtoffers kunnen eigenstandig op zoek gaan, of op de online community worden gewezen door hulpverleners. Uit de resultaten komt naar voren dat gebruikers na aankomst op het platform de tijd nemen om vertrouwd te raken (de verkenning), zoals gebruikelijk is voor leden van online communities voor gestigmatiseerde ervaringen (Malinen, 2015). Afhankelijk van of het platform voldoet aan de behoeften en verwachtingen van de gebruikers zal een besluit genomen worden of zij blijven of verder zullen zoeken. Indien een gebruiker blijft kunnen verschillende afwegingen gemaakt worden over de wijze waarop zij het platform gebruiken; consumeren (meelezen) en/of participeren (liken, reageren, verhaal delen). Na verloop van tijd vindt een reflectie van de genomen beslissingen plaats.

De resultaten laten zien dat de online community bestaat uit gebruikers die zichtbaar zijn door hun bijdragen en anderen die dat niet zijn doordat zij alleen meelesen. Gebruikers kunnen dus verschillende rollen innemen. Op basis van het 90-9-1-principe voor online communities werd aangenomen dat gebruikers die niets bijdragen een zwijgende meerderheid zouden vormen. Wanneer een enge definitie van een nondiscloser wordt gehanteerd wordt duidelijk dat het deel van de gebruikers dat nog nooit iets heeft gedeeld niet de meerderheid van de gebruikers vormt. Als een bredere definitie wordt gebruikt kan alleen meelesen of onregelmatig gebruik, op basis van de resultaten, worden gezien als onderdeel van het dynamische proces van het gebruik van de online community waarbij deelname afhankelijk kan zijn van de behoeften en verwachtingen van een gebruiker. Deelname neemt doorgaans af na een reflectie op en her-evaluatie van behoeften en verwachtingen. Sommige gebruikers zijn toeschouwers, een publiek van de deelnemers die hun verhaal delen, die de online community voornamelijk gebruiken met individuele motieven. Anderen ervaren het platform als een gemeenschap waarin participatie wordt verwacht en louter toeschouwen niet wordt geprefereerd. De manier waarop het platform wordt gebruikt weerspiegelt een bewegelijkheid; gebruikers gaan heen en weer in de vormen waarin ze participeren en vertonen heterogeniteit in hun motieven gerelateerd aan de specifieke behoeften en verwachtingen. Een discloser kan weer een lezer worden als de deelnamefrequentie of -activiteit daalt, maar kan nooit terugkeren naar een nondiscloser. Hoewel berichten kunnen worden verwijderd, is online disclosure onomkeerbaar (Gorissen, 2024).

De individuele factoren die een rol lijken te spelen in het proces van gebruik van de online community komen tot uiting in de (cognitieve, emotionele) behoeften die gebruikers beschrijven en de mate waarin zij zich comfortabel en zelfverzekerd genoeg voelen om te participeren en te delen. Platforms zoals de online community van SHN zijn ontworpen om slachtoffers en naasten te ondersteunen en met elkaar in contact te brengen in de nasleep van hun ervaringen. Behoeften aan erkenning en informatie drijven slachtoffers in de richting van de online community van SHN. Deze individuele, zelfgeoriënteerde behoeften en motivaties lijken de belangrijkste redenen te zijn voor het gebruik van online groepen. De meeste respondenten rapporteerden hoe ze een waardevolle bron van informatie vonden waar ze konden leren door mee te lezen, zonder dat ze hun eigen ervaringen hoefden te delen of om hulp hoefden te vragen. De literatuur toont verder het heilzame effect van meelesen aan; leden van online steungroepen voelen zich gesterkt door het lezen van de verhalen van anderen over hun (vergelijkbare) ervaringen (Barak et al., 2008). Als dergelijke informatie echter gemakkelijk te vinden is en gebruikers bijdragen uit het verleden dankzij de historische documentatie op online platforms op hun gemak kunnen teruglezen voelen ze minder de behoefte om actief deel te nemen door zichzelf te delen of om te reageren op berichten van anderen. Met andere woorden, de behoefte aan informatie kan worden vervuld door simpelweg mee te lezen. Het open karakter van het platform, waarbij deelname vrijwillig is, lijkt samen te hangen met de mate van betrokkenheid die gebruikers voelen en hun bereidheid om tijd en moeite te investeren. De beslissing om niet te reageren of geen verhalen te delen lijkt verder gestuurd te worden door emotionele reserveringen; negatieve gevoelens of zelfpercepties die het vermogen om het verhaal te communiceren in de weg staan. Het lezen van verhalen van anderen en de reacties die in de community onder verhalen worden geplaatst kan een proxy vormen voor een eigen disclosure. Als geen herkenning wordt gevonden kan dit resulteren in de conclusie dat de online community onvoldoende passend is, of vormt dit juist een motivatie om het eigen verhaal te delen.

De sociale factoren die een rol spelen bij het gebruik van de groepen hebben ook te maken met de behoeften die slachtoffers hebben wanneer zij bekend worden met de online community. Angst voor reacties werd genoemd als een factor die verband houdt met niet-deelname (dus niet reageren of nondisclosure). Dit omvat voornamelijk de angst om geen reacties te ontvangen of om geconfronteerd te worden met de eigen emotionele reactie bij het opschrijven van het verhaal en in mindere mate de angst voor repercussies of consequenties. Het verwachte publiek in de online lotgenoten community zou hierop van invloed kunnen zijn. Op social media platforms, waar de angst dat de dader erachter komt dat het slachtoffer deelt of de angst voor negatieve reacties worden verondersteld als barrières voor het onthullen van slachtofferschap van seksueel geweld (Gjika & Marganski, 2020), is het publiek van een disclosure breed en ongericht. De zichtbaarheid van onthulling zou daarom ook groter kunnen zijn op dergelijke publieke platforms. In een online community lijken slachtoffers zich goed bewust te zijn van hun publiek en hebben ze bepaalde percepties en verwachtingen over hun lotgenoten. De barrières die ze hier ervaren met betrekking tot negatieve reacties hebben meer te maken met de angst dat lotgenoten misschien niet geïnteresseerd zijn in hun verhalen. Aan de andere kant, hoewel de community bedoeld is voor slachtoffers, ervaren gebruikers toch onzekerheid over het ledenbestand, wat kan resulteren in terughoudendheid om te onthullen en te kiezen voor nondisclosure. In de literatuur over online disclosure van slachtofferschap van seksueel geweld wordt vaak getheoretiseerd dat de digitale mogelijkheden van onzichtbaarheid en anonimiteit de drempel kunnen verlagen voor het delen van persoonlijke ervaringen op het internet (bijv. Suler, 2004; Gorissen, 2024), maar dit onderzoek laat zien dat het ook barrières kan opwerpen omdat het publiek dat meeleest ook onbekend en onzichtbaar is. Dus zelfs in anonieme groepen die speciaal voor slachtoffers zijn ingericht werken onzekerheid en angst door.

Sommige gebruikers hadden het gevoel dat van hen verwacht werd dat zij een bijdrage leveren aan de groep door te berichten te plaatsen. Deelname, zowel disclosures als reacties, lijken een soort (sociale) valuta te vormen die voortkomt uit een waargenomen morele schuld of verplichting tegenover anderen. Gebruikers kunnen zijn geholpen door het lezen van de verhalen of reacties van anderen, waarna ze het gevoel hebben dat een wederkerige disclosure (en kwetsbaarheid) wordt verwacht om een wederdienst te bewijzen. Dit kan de verschuiving verklaren van aanvankelijk individuele, zelf-gerichte motieven om gebruik te maken van de community naar het gevoel van een verantwoordelijkheid om ook anderen te helpen. Deze verschuiving kan een rol spelen bij de beslissing om al dan niet zelf te delen. De sociale uitwisselingstheorie (Emerson, 1976) zorgt voor een theoretische onderbouwing van deze morele verantwoordelijkheid. De vraag kan zijn: "Hoeveel verhalen mag een gebruiker consumeren voordat een verplichting wordt gevoeld om bij te dragen?". Verder kunnen de sociale banden die gebruikers met anderen voelen een indicatie zijn voor de druk of verplichting die ze ervaren om de groep te voorzien van nieuwe content, het wisselgeld voor de ervaren voordelen van consumeren (Jahan & Kim, 2020). Het is te verwachten dat wanneer gebruikers zich meer verbonden voelen met andere gebruikers, zij ook een hoger gevoel van sociale druk of verplichting ervaren om bij te dragen in het belang van de groep. De sociale uitwisselingstheorie in combinatie met de sociale banden van een individuele gebruiker met andere gebruikers zou een aanknopingspunt kunnen bieden om de motieven voor online nondisclosure en de factoren die deze beslissing zouden kunnen beïnvloeden verder kwantitatief te onderzoeken.

Naast de individuele en sociale factoren zijn er ook technologische aspecten die een rol spelen bij het gebruik van de online community. Sommige gebruikers missen de vaardigheden om deel te nemen aan de online community. Bovendien kunnen de kenmerken van de digitale omgeving waarin online

delen onherroepelijk is en gebruikers zich dienen te registreren om berichten te kunnen plaatsen, iets wat leidt tot zorgen over privacy, belemmeringen vormen. Deze belemmeringen zijn vergelijkbaar met de digitale beperkingen die slachtoffers van seksueel geweld ervaren wanneer ze hun verhaal doen op publieke social media platforms (Gorissen, 2024).

Concluderend kan gesteld worden dat het online delen van ervaringen met (slachtofferschap van) seksueel geweld in een online lotgenoten community beschouwd kan worden als een keuze waarbij behoeften en verwachtingen van het platform worden afgewogen en afhankelijk is van of een individu er wel of niet voor kiest. Het proces van gebruik van de community plaatst de behoeften die slachtoffers hebben in de nasleep van hun slachtofferschap in een chronologisch perspectief, met primair individuele, emotionele behoeften en voor sommigen een verschuiving naar meer sociale, morele motieven. Het gebruik en de deelname lijken samen te hangen met het herstelproces van een slachtoffer in die zin dat het gebruik kan afnemen als slachtoffers verder zijn in hun verwerking en minder behoefte hebben aan de informatie en erkenning die de online community kan bieden. Aangezien nondisclosers geen vaste categorie vormen kan de samenstelling van de vocale minderheid van een online community zich na verloop van tijd uitbreiden met iedereen die op dat moment bereid is om te delen. De veronderstelde mogelijkheid van selectiviteit van eerder onderzoek dat alleen disclosers en disclosures in beschouwing nam zou dus wel eens triviaal kunnen zijn.

Tot slot liet dit onderzoek zien dat de ervaringen van gebruikers met de online community overwegend positief zijn. De online groepen lijken als voornaamste functie het verstrekken van informatie te hebben. Slachtoffers, meer dan naasten, kunnen op het platform herkenning vinden door verhalen van anderen te lezen en eigen verhalen te delen. Daarentegen is het medium minder geschikt om contact tussen lotgenoten te faciliteren. Gebruikers hebben een voorkeur voor persoonlijk contact en offline lotgenotenbijeenkomsten. Het anonieme, asynchrone karakter van digitale interactie staat verbinding in de weg, omdat de (reactie van) ander niet gezien wordt. Dit wil echter niet zeggen dat de werking van de online community beperkt blijft tot de digitale wereld. In de resultaten komt een duidelijke manifestatie van kruisbestuiving tussen de online en de offline context naar voren. De inhoud van de online community kan een hulpmiddel in of brug vormen naar offline contacten met hulpverleners en/of naasten. Zij kunnen vervolgens gebruikers van de online lotgenoten community ondersteunen in het omgaan met de gevolgen van het online consumeren of participeren. Slachtofferhulp heeft dus zowel betrekking op de offline als de online belevingswereld van individuen.

5. Implicaties en beperkingen

Implicaties voor praktijk

De huidige studie waarin het proces van community gebruik werd bestudeerd biedt aanknopingspunten voor de praktijk. Allereerst helpt inzicht in de motivaties van slachtoffers om deel te nemen aan een online community en de barrières die niet-deelnemers ervaren bij het opzetten van nieuwe en het evalueren de toegankelijkheid van bestaande platforms. Kennis van wat slachtoffers zoeken in een online community helpt bij het afstemmen van deze groepen op de behoeften van gebruikers. Op deze manier kan worden overwogen of het platform (voldoende) aansluit bij de doelgroep waarvoor deze in het leven is geroepen.

De resultaten van het onderzoek laten zien dat verkenningsfase van het proces van online community gebruik, waarin gebruikers rondkijken en vertrouwd raken met het platform, voor sommige lang kan duren. De publieke groepen van de online community vormen een eerste kennismaking waar waardevolle informatie en zelfs als steun gevonden kan worden door enkel mee te lezen. Deze bevinding onderstreept de toegevoegde waarde van het openstellen van een groep, waarna desgewenst in besloten groepen meer privacy gezocht kan worden.

Tot slot laat dit onderzoek zien dat de kracht van de online community ook buiten de digitale context doorwerkt. Hulpverleners en naasten van slachtoffers kunnen kennis nemen van de verhalen die online worden gedeeld en slachtoffers ondersteunen door hen te wijzen op de beschikbare online opties. Online disclosures kunnen slachtoffers de herkenning en informatie bieden die zij zoeken, maar kunnen ook nuttig zijn voor degene die het slachtoffer ondersteunen. Een beter begrip van wat slachtoffers doormaken, nodig hebben en online kunnen tegenkomen kan hen helpen om slachtoffers adequater hulp te verlenen.

Implicaties voor onderzoek

Naast praktische implicaties presenteert de huidige studie ook handvatten voor vervolgonderzoek. Slachtoffers zou bijvoorbeeld gevraagd kunnen worden naar hun behoeften en verwachtingen vanaf het moment dat ze toetreden tot een online community en longitudinaal gevolgd kunnen worden om de chronologie van behoeften en het verloop van community gebruik verder te duiden. Daarnaast leert deze studie dat online disclosure op een continuüm dient te worden geplaatst. Bepaalde kenmerken van individuen kunnen van invloed zijn op hoe snel ze zich op dat continuüm bewegen. Toekomstig onderzoek zou dieper kunnen ingaan op het verklaren van de keuzes voor (non-)participatie door ook te kijken naar de achtergrond van slachtoffers en sociale banden met anderen in een online groep met behulp van kwantitatieve onderzoeksmethoden. Deze studie biedt een eerste aanzet die de factoren belicht die mogelijk overwogen worden en resulteren in nondisclosure. Op basis hiervan kunnen voorspellingen worden gedaan over onder welke omstandigheden welke beslissing wordt genomen. Hetzelfde geldt voor de online disinhibitie theorie: de context is constant en voor elke gebruiker hetzelfde omdat ze al betrokken zijn bij de online groep. Het huidige onderzoek levert bewijs dat er nog steeds variatie is in de mate waarin mensen inhibitie ervaren. Verklarend onderzoek moet uitwijzen welke kenmerken samenhangen met het ervaren van meer of minder inhibitie in een online context, zodat voorspellingen kunnen worden gedaan.

Op basis van dit onderzoek is gepoogd een zo compleet mogelijk beeld te geven van de gebruikers en het gebruik van de online community van SHN. De community bestaat uit zowel publieke als besloten groepen. De metadata analyse die inzicht geeft in de samenstelling van bijdragen en bijdragers kon alleen worden uitgevoerd voor de publieke groepen voor slachtoffers van seksueel geweld. Idealiter zou een dergelijke analyse ook worden uitgevoerd in de besloten groep. Bovendien kan een content analyse een meer compleet beeld helpen schetsen van online disclosures en eventuele verschillen in gebruik en gebruikers van publieke en besloten groepen van de online community. Wegens ethische overwegingen is daar in dit onderzoek van afgezien.

Beperkingen van de studie

Door het gebruik van verschillende gegevensbronnen en onderzoeksmethoden werden verschillende benaderingen gehanteerd om de gebruikers en het gebruik van een online community gericht op

slachtoffers en naasten van seksueel geweld te begrijpen. De onderliggende aanname was dat iedereen dezelfde mogelijkheden heeft om aan het digitale verkeer deel te nemen. Samen met Luxemburg en Finland heeft Nederland het hoogste percentage huishoudens met internettoegang, namelijk 98%. Bovendien zocht in 2022 bijna 80% van de personen in de leeftijd van 16 tot 74 jaar in Nederland gezondheid gerelateerde informatie op internet (Eurostat, 2023). Toch is de vooronderstelling van gelijke kansen om online te participeren misschien onterecht, aangezien sommige deelnemers aangaven over onvoldoende vaardigheden te beschikken om op de gewenste manier te participeren. Dit betekent dat er een groep kan zijn die is uitgesloten van dit onderzoek (en deelname in de online community) vanwege de technologische vaardigheden die nodig waren om aan het onderzoek deel te nemen. Het is echter onduidelijk hoe groot deze groep is en wat deze groep heeft aan een online community waaraan zij zelf geen bijdrage kunnen leveren. Mogelijk moeten alternatieve methoden worden gebruikt om inzicht te krijgen in deze groep. Zo is in het huidige onderzoek ook stilgestaan bij het gebruik van offline lotgenotengroepen. Daarvoor is uit slechts één vijver gevist, namelijk de gebruikers van de online community. Het is gevraagd naar ervaringen met beide vormen van lotgenotencontact. Om een meer volledig beeld te krijgen van online versus offline lotgenotencontact en de technologische factoren die potentieel belemmeringen vormen zouden ook deelnemers van offline lotgenotengroepen dienen te worden bevestigd naar hun activiteiten in de online context.

Een tweede beperking van dit onderzoek is de zelfselectie van deelnemers. De steekproef van zowel de respondenten die de online vragenlijst hebben ingevuld als de geïnterviewden was gebaseerd op de beslissing van een individu om al dan niet deel te nemen. Deelname aan het onderzoek was vrijwillig, zonder geldelijke vergoeding en zelfselectie was onvermijdelijk. Bovendien was de steekproefomvang voor zowel de survey als de interviews relatief laag. Dit kan hebben geleid tot een vertekening die van invloed is op de potentiële vertaling van de resultaten naar de grotere populatie en andere online platforms. Aan de andere kant zou een grotere steekproef die minder afhankelijk was van zelfselectie een effect kunnen hebben gehad op de verdeling van disclosers en nondisclosers op het continuüm, maar de gevonden heterogeniteit zal naar verwachting blijven bestaan. Het zou nuttig kunnen zijn om manieren te onderzoeken om betrouwbare gebruikersstatistieken te verkrijgen over unieke individuele gebruikers (zowel actief deelnemende gebruikers als gebruikers die alleen meeleezen) om een nauwkeurig beeld te krijgen van de verdelingsverhoudingen.

Zowel de online survey als de aankondiging voor deelname aan de interviews konden alleen door de community manager in de online groepen worden geplaatst. Hoewel het onderzoek onafhankelijk werd uitgevoerd, kan dit ertoe hebben geleid dat deelnemers met minder positieve ervaringen met de online community afzagen van deelname vanwege een schijn van subjectiviteit. Dit heeft mogelijk voor een nadere selectie in de deelnemende respondenten gezorgd.

Tot slot zijn in dit onderzoek de online community van SHN en specifieke (gebruikers)groepen daarin geselecteerd als casestudy. Deze vorm van lotgenotencontact wordt mogelijk gemaakt en gefaciliteerd door Slachtofferhulp Nederland, een overheid-gefinancierde nationale organisatie. In zowel de offline als ook de digitale context bestaan naast deze formele vorm van ondersteuning ook zelfgeorganiseerde initiatieven voor lotgenotencontact, voor en door slachtoffers. De selectie van de online community van SHN maakt dat het niet verrassend is dat het model van online community gebruik dat werd gevonden (figuur 2) geen rekening houdt met (complexe) sociale of structurele factoren die van invloed zijn op de opties voor disclosure die een slachtoffer geschikt acht. Zo is het

bijvoorbeeld waarschijnlijk dat een wantrouwen jegens instituties dat voortkomt uit historische vormen van onderdrukking en uitsluiting (zoals racisme en seksisme) een lagere mate van disclosure tot gevolg heeft (bijv. Dworkin & Weaver, 2021). Dit kan slachtoffers ervan weerhouden om gebruik te maken van een formele institutie en hulpverleningsinstantie als SHN. Dit beïnvloedt de generaliseerbaarheid van de resultaten van deze studie naar andere semipublieke online platforms.

Literatuurlijst

- Arthur, C. (2006, 20 July). What is the 1% rule? *The Guardian*.
<https://www.theguardian.com/technology/2006/jul/20/guardianweeklytechnologysection2>
- Barak, A., Boniel-Nissim, M., & Suler, J. (2008). Fostering empowerment in online support groups. *Computers in Human Behavior*, 24(1), 1867-1883.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2008.02.004>
- Campbell, R., Goodman-Williams, R. & Javorka, M. (2019) A trauma-informed approach to sexual violence research ethics and open science. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(23–24), 4765–4793. <https://doi.org/10.1177/0886260519871530>
- Dworkin, E. R., & Weaver, T. L. (2021). The impact of sociocultural contexts on mental health following sexual violence: A conceptual model. *Psychology of Violence*, 11(5), 476-487. <https://doi.org/10.1037/vio0000350>
- Emerson, R. M. (1976). Social exchange theory. *Annual Review of Sociology*, 2, 335-362.
<https://doi.org/10.1146/annurev.so.02.080176.002003>
- Eurostat (2023). *Digital economy and society statistics - households and individuals*.
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#Internet_access
- Felson, R. B., & Paré, P.-P. (2005). The reporting of domestic violence and sexual assault by non-strangers to the police. *Journal of Marriage and Family*, 67(3), 597-610.
<https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2005.00156.x>
- Finn, J. & Lavitt, M. (1994). Computer-based self-help/mutual aid groups for sexual abuse survivors. *Social Work with Groups*, 17(1-2), 21-46.
https://doi.org/10.1300/J009v17n01_03
- Gjika, A., & Marganski, A. J. (2020). Silent voices, hidden stories: A review of sexual assault (non)disclosure literature, emerging issues, and call to action. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 9(4), 163-176.
<https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v9i4.1439>
- Gorissen, M. (2024). It's just a distance thing: Affordances and decisions in online disclosure of sexual violence victimization. *Journal of Interpersonal Violence*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/08862605241246800>

- Gorissen, M., Van den Berg, C. J. W., Bijleveld, C. C. J. H., Ruiter, S., & Berenblum, T. (2021). Online disclosure of sexual victimization: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse, 24*(2), 828-843. <https://doi.org/10.1177/15248380211043831>
- Gorissen, M., van den Berg, C. J. W., Bijleveld, C. C. J. H., Ruiter, S., & Berenblum, T. (2023). Online disclosure of sexual victimization: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse, 24*(2), 828-843. <https://doi.org/10.1177/15248380211043831>
- Gueta, K., Eytan, S., & Yakimov, P. (2020). Between healing and revictimization: The experience of public self-disclosure of sexual assault and its perceived effect on recovery. *Psychology of Violence, 10*(6), 626-637. <http://doi.org/10.1037/vio0000309>
- Jahan, N., & Kim, S. W., (2020). Understanding online community participation behavior and perceived benefits: a social exchange theory perspective. *PSU Research Review, 5*(2), 85-100. <https://doi.org/10.1108/PRR-12-2019-0036>
- King, N. (1998). Template analysis. In G. Symon & C. Cassell (Eds.) *Qualitative Methods and Analysis in Organizational Research: A practical guide* (pp. 118-134). London: Sage
- Malinen, S. (2015). Understanding user participation in online communities: A systematic literature review of empirical studies. *Computers in Human Behavior, 46*, 228-238. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.01.004>
- Pijlman, V., Eichelsheim, V., Pemberton, A., & de Waardt, M. (2023). "Sometimes it seems easier to push it away": A study into the barriers to help-seeking for victims of sexual violence. *Journal of Interpersonal Violence, 38*(11-12), 7530-7555. <https://doi.org/10.1177/08862605221147064>
- Suler, J. (2004). The online disinhibition effect. *Cyberpsychology and Behavior, 7*(3), 321-326. <https://doi.org/10.1089/1094931041291295>
- Van de Ven, P. (2020). The journey of sensemaking and identity construction in the aftermath of trauma: Peer support as a vehicle for coconstruction. *Journal of Community Psychology, 48*(6). <https://doi.org/10.1002/jcop.22373>
- Van den Berg, C. J. W., & Gorissen, M. (2020). *Slachtoffers van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag onder de radar: Onderzoek naar de achtergronden en effecten van viral justice en e-shaming door slachtoffers van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag*. https://nscr.nl/app/uploads/2020/10/Eindrapport_ViralJustice_151020.pdf
- Yeager, J. (2012). Survivors Online: A netnographic analysis of the emerging role played by the Internet as a source of support for survivors of sexual violence. [Doctoral dissertation, University of East London]. <https://doi.org/10.15123/PUB.1866>

Bijlage 1

Tabel 2

Overzicht manieren van participeren door geïnterviewden

ID	Slachtoffer (S) / Naaste (N)	Lidmaatschap groep(en)	Meelezen	Disclosure	Reactie verhalen ander	Interactie privé berichten
ID1001	S	Ja, besloten	Ja	Ja	Ja	Ja
ID1002	N	Ja, besloten	Ja	Ja ¹	Ja	Ja
ID1007	N	Ja, publiek	Ja	Ja	Ja	Ja
ID1008	N	Ja, publiek	Ja	Onduidelijk	Ja	Ja ²
ID1009	S	Ja, publiek en besloten	Ja	Nee	Ja	Nee
ID1011	S	Ja, publiek en besloten	Ja	Ja	Ja	Ja
ID1012	S	Ja, publiek en besloten	Ja	Ja	Ja	Ja
ID1013	S	Ja, publiek en besloten	Ja	Nee	Ja	Nee
ID1014	S	Ja, besloten	Ja	Ja	Ja	Nee
ID1018	S	Ja, besloten	Ja	Nee	Nee	Nee
ID1019	P	Ja, besloten	Ja	Nee	Nee	Nee
ID1020	S	Ja, publiek	Ja	Ja	Ja	Nee

1= respondent heeft geen verhaal in de online community geplaatst maar heeft persoonlijke ervaringen gedeeld in reacties op verhalen van andere gebruikers

2= respondent heeft een privé bericht gestuurd naar een andere gebruiker maar heeft geen reactie ontvangen

Het NSCR is
onderdeel van de
institutenorganisatie
van de
Nederlandse
Organisatie voor
Wetenschappelijk
Onderzoek (NWO)

Bezoekadres:
De Boelelaan 1077
1081 HV Amsterdam

Postadres:
Postbus 71304
1008 BH Amsterdam

T 020 598 5239
E nscr@nscr.nl
W www.nscr.nl